

Gyan Amrit ज्ञानमृत

Vol.7 - Issue 8
August 2014
Retail Price 7.50/-

निमित्त, निर्माण और
निर्मल भवः

संपन्न, संतुष्ट और
सम्पूर्ण पवित्र भवः

राजयोगिनी दादी प्रकाशमणि

मुख्य प्रशासिका (१९५९-२००९)

२मृति दिवस तारीख २५-८-२०१४ विश्वबन्धुत्व दिवस

સુરતમાં 'Mind, Body, Medicine Conference'નું ઉદ્ઘાટન કરતાં પ્ર.કુ. શિવાનીબેન, ડૉ. પુરોહિતભાઈ, ડૉ. દિપ્તીબેન, પ્ર.કુ. રંજનબેન તથા પ્ર.કુ. દક્ષાબેન.

અમદાવાદ પી.સી.પી. સેન્ટરનાં MSc-Value Education & Spirituality કોર્સના વિદ્યાર્થીઓ સાથે અન્નામલાઈ યુનિવર્સિટીના પરીક્ષક ડૉ. ગાંધી, સાયોના સ્કુલના પરીક્ષા નિયામક ભ્રાતા ભાવિનભાઈ.

નવસારીમાં 'વિશ્વ તમાકુ મુક્તિ દિવસ' પર રેલ્વે સ્ટેશન ખાતે વ્યસન મુક્તિ પ્રદર્શનનું ઉદ્ઘાટન કરતાં સ્ટેશન મેનેજર ભ્રાતા અરવિંદભાઈ, સ્ટેશન સુપ્રીટેન્ડેન્ટ ભ્રાતા સંજીવભાઈ, પ્ર.કુ. ગીતાબેન.

વડનગર સેવાકેન્દ્ર દ્વારા સંગીત સંધ્યાના કાર્યક્રમમાં આશીર્વચન આપતાં પ્ર.કુ. સરલાબેન, પ્ર.કુ. ચંદ્રિકાબેન, ડૉ. પુનિત મહેતા, ડૉ. સુધીર શાહ.

આણંદ સેવાકેન્દ્રમાં કૃષિ યુનિવર્સિટીના કુલપતિની નિવૃત્તિ પ્રસંગે ડૉ. એ.એમ.શેખનું સન્માન કરતાં પ્ર.કુ. ગીતાબેન, ઈન્ચાર્જ કુલપતિ ડૉ. કે.બી.કથીરીયા.

વ્યારા સેવાકેન્દ્રમાં બાળકોની ચિત્ર સ્પર્ધા, રંગોળી સ્પર્ધા, વક્તૃત્વ સ્પર્ધા અને નિબંધ સ્પર્ધામાં ભાગ લેનાર વિદ્યાર્થીઓ સાથે પ્ર.કુ. અરુણાબેન તથા શિક્ષકગણ.

વિસનગર સેવાકેન્દ્ર ઉપર સુપ્રસિદ્ધ ફિલ્મ અભિનેતા ભ્રાતા ઉપેન્દ્રભાઈ ત્રિવેદીને ઈશ્વરીય સૌગાત આપતાં પ્ર.કુ. રક્ષાબેન.

રાપર (કચ્છ)માં સુપ્રસિદ્ધ ભાગવત કથાકાર ભ્રાતા અશ્વિનભાઈ જોષીને ઈશ્વરીય સૌગાત આપતાં પ્ર.કુ. સરોજબેન અને પ્ર.કુ. શોભનાબેન.

Gyan Amrit ज्ञानमृत

વર્ષ : 7

ઓગસ્ટ, 2014

અંક : 8

પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયનું મુખપત્ર

અમૃતસૂચિ

- સાધના પથના યાત્રિકો માટે.....તંત્રી સ્થાનેથી04
- પ્રસન્નતાના પથ પર.....બ્ર.કુ. શિવાનીબેન07
- “ચી ચી” (એક સત્ય ઘટના).....ભાવના સોની10
- પાંચ સ્વરૂપની યાદ.....બ્ર.કુ. પ્રફુલ્લચંદ્ર13
- શ્રી કૃષ્ણનો જન્મ અને જીવન.....બ્ર.કુ. જગદીશચંદ્ર16
- રક્ષાબંધનબ્ર.કુ. સરલાદીદી18
- યુવા જીવનમાં આત્મવિશ્વાસ.....બ્ર.કુ. મુકેશ જોષી21
- શિક્ષણની ક્ષિતિજે-બેહદનો ત્યાગબ્ર.કુ. અનુબેન23
- ઈશ્વરની લીલા.....બ્ર.કુ. કિશોર મહેતા25
- રાજયોગિની દાદી પ્રકાશમણિજી27
- રાજયોગ દ્વારા આત્માના ગુણોની.....ડૉ. ગિરીશ પટેલ29
- નિંદા કરવાની પ્રવૃત્તિ.....33
- હર કદમમાં ભગવાનની મદદ.....બ્ર.કુ. ઉષા સોની34

લવાજમના નવા દર

ભારતમાં

વાર્ષિક લવાજમ	રૂ.	90-00
આજીવન સભ્ય	રૂ.	2000-00
છૂટક નકલ	રૂ.	7-50

વિદેશમાં

એરમેઇલ વાર્ષિક	રૂ.	1000-00
આજીવન સભ્ય	રૂ.	10000-00

કૃતિઓ તથા સેવા સમાચાર

મોકલવાનું સરનામું

બ્ર.કુ. ડૉ. કાલિદાસ પ્રજાપતિ

તંત્રી : જ્ઞાનામૃત

જી-2, 22 શિવમ એપાર્ટમેન્ટ,
નવા વાડજ, અમદાવાદ-380013.

Phone : 079 - 27621551

મુદ્રક : રાજયોગિની સરલાદીદી

પ્રકાશક : બ્રહ્માકુમારી ઉષાબેન

આવશ્યક નોંધ

લવાજમની રકમનો ડ્રાફ્ટ નીચેના નામે લખશો.

પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલય (ગુજરાતી જ્ઞાનામૃત)

લવાજમ મોકલવાનું, સરનામું બદલાયાની જાણ કરવાનું તથા પૂછપરછનું સરનામું નીચે મુજબ છે.

ગુજરાત ઝોન મુખ્યાલય :

બ્રહ્માકુમારીઝ, સુખશાંતિભવન, ગામડીવાળા ડેરી સામે,
ભુલાભાઈ પાર્ક રોડ, કાંકરિયા, અમદાવાદ-380022

Phone : 079 - 25324160, 25324460, 25324660

પ્રકાશન સ્થળ :

રાજયોગ ભવન, ૧, ચતુર્ભુજ કોલોની,
ગોરધનવાડીનો ટેકરો, કાંકરિયા, અમદાવાદ-28

Ph : 079 - 25431676

Email : maninagar.amd@bkivv.org; gyanamrit.guj@gmail.com

તંત્રી સ્થાનેથી

સાધનાપથના ચાત્રિકો માટે સ્વ ઉન્નતિનો પુરુષાર્થ

કોઈપણ ધર્મ, મઠ, પંથ, સંપ્રદાય કે અન્ય કોઈ વિચારધારામાં માનતો સાધક સ્વઉન્નતિ માટે પ્રતિજ્ઞાબદ્ધ થઈને આધ્યાત્મિક પુરુષાર્થ કરે છે, તો તેનું અદ્ભુત ફળ તેને મળે છે. જીવનમાં ઉચ્ચતમ લક્ષ્ય નિશ્ચિત કરીને તેને સિદ્ધ કરવાનો પુરુષાર્થ કરવામાં આવે તો લક્ષ્ય પ્રમાણેનાં લક્ષણો જીવનમાં દ્રષ્ટિગોચર થાય છે. આપણે સૌ સ્વઉન્નતિ માટે નીચેની પ્રતિજ્ઞા વાંચી તેને સાકાર કરવા માટે પ્રતિજ્ઞાબદ્ધ થઈએ.

પ્રતિજ્ઞા

૧. હું નિમિત્તભાવ અને ક્ષમાભાવ ધારણ કરીશ.
૨. આત્મભાવ અને સર્વ પ્રત્યે શુભભાવના, શુભ કામના રાખીશ.
૩. દરેક પરિસ્થિતિમાં એક પળમાં પરિવર્તન કરી પૂર્ણવિરામ મૂકીશ.
૪. મન, વાણી, કર્મ, સંબંધ, સંપર્ક, સ્વપ્ન સૌમાં પવિત્રતા રાખીશ.

આ પ્રતિજ્ઞાપત્રમાં આધ્યાત્મિક પુરુષાર્થની જે વાતો મૂકવામાં આવી છે તે સર્વાંગ સંપૂર્ણ છે. આત્મા જ્યારે આટલી સિદ્ધિઓથી સંપન્ન બને છે ત્યારે દિવ્યતા, મહાનતા અને દેવત્વ તેનાથી દૂર રહેતું નથી.

આપણે પ્રતિજ્ઞાઓ તો અવારનવાર કરીએ છીએ. પણ સમય જતાં તેની વિસ્મૃતિ થાય છે. પ્રતિજ્ઞાનો ગુહ્ય અર્થ છે, એક વખત પ્રતિજ્ઞા લીધા પછી તેનાથી ચલિત ના થવું. વારંવાર તે પ્રતિજ્ઞાની યાદ રહે તે માટે એક ડાયરીમાં યા બોર્ડ સ્વરૂપે તે લખીને વારંવાર તેનું ધ્યાન રહે, તે જરૂરી છે. પ્રતિજ્ઞા લેતી વખતે જે ઉમંગ, ઉત્સાહ, ધગશ હોય તે ધ્યેય પ્રાપ્તિ સુધી અચૂક જળવાઈ રહેવાં જોઈએ. આ પ્રતિજ્ઞામાં આવેલા મહત્વપૂર્ણ શબ્દોનું ચિંતન કરીએ.

નિમિત્તભાવ :

હું અને મારાપણું એમાંથી મુક્ત થવું અઘરું છે. બ્રહ્માબાબાને દિવ્ય સાક્ષાત્કારો થયા. તીવ્ર વૈરાગ્યના ફલ

સ્વરૂપે પોતાની સ્થાવર જંગમ સઘળી સંપત્તિ ઈશ્વરીય કાર્યમાં સ્વાહા કરી સ્વયં ટ્રસ્ટી બની ગયા. ત્યારથી કર્તાપણાનો ભાવ ચાલ્યો ગયો. નિમિત્તભાવ જાગૃત થયો. સર્વ કાર્ય પરમાત્માનું છે. પરમાત્માએ મને ઈશ્વરીય સેવાના કાર્ય માટે નિમિત્ત બનાવ્યો છે એટલે મારી સંપૂર્ણ વફાદારી પરમાત્મા અને તેમના કાર્ય માટે રહે. વરિષ્ઠ દાદીઓને પત્રકારો પ્રશ્ન પૂછે છે ત્યારે દાદીઓ (વરિષ્ઠ પ્રશાસિકા બહેનો) હળવાશથી કહે છે ‘હું તો નિમિત્તમાત્ર છું. કરન કરાવનહાર શિવબાબા બધું કરાવી રહ્યા છે.’ આ ચિંતનથી હળવાશની સાથે સાથે અહંભાવનો ત્યાગ પણ થાય છે. નિમિત્તભાવ એ અહંને ઓગાળવાની પ્રક્રિયા છે. માલિકીભાવ ઓસરી જાય ત્યારે જ નિમિત્તભાવ પ્રગટે. નિમિત્તભાવ એટલે સંસ્થાની પાઈપાઈનો, સમય, શક્તિ, સાધનોનો સમુચિત ઉપયોગ. શ્રીમત (શ્રેષ્ઠ ઈશ્વરીયમત) ના પ્રાણમાં નિમિત્તભાવનો રણકાર ધબકે.

જ્યાં નિમિત્તભાવ છે ત્યાં અહંભાવ નથી. તેથી સદા ઉન્નતિ થતી રહે છે. નિમિત્તપણાની ભાવના શ્રેષ્ઠ ફળ આપે છે. સેવા સાથીઓમાં નિમિત્તભાવ, ટ્રસ્ટીપણાનો ભાવ હશે, તો સેવાસ્થાનની સુવાસ સર્વત્ર પ્રસરશે. નિમિત્તપણાના ભાવથી વિશ્વકલ્યાણની ભાવના ઉન્નત થાય છે.

ક્ષમાભાવ:

ક્ષમા વીરસ્ય ભૂણમ્। ક્ષમા એ વીરનું ભૂષણ છે. આપણા લૌકિક અને અલૌકિક જીવનમાં આપણે કોઈના અપમાન, અવગણના, ટીકા, ઘૃણાભાવ, ઈર્ષ્યાભાવ, સ્થૂલ-સૂક્ષ્મ હિંસાના શિકાર બન્યા હોઈએ છીએ. કોઈ આપણા પથમાં બાધક બનીને આપણી વિકાસયાત્રાને રોકે છે. અસત્ય આરોપણ દ્વારા સત્યને ગૂંચળાવવાનો પ્રયાસ કરે છે. ત્યારે લોકો દુઃખી થાય છે. વેરઝેરની, બદલાની ભાવનામાં વૃદ્ધિ થાય છે. પણ રાજયોગી તો આનાથી પર છે. કર્મોની ગહનગતિના જ્ઞાનને લીધે ઈશ્વરીયજ્ઞાનના

શ્રવણને લીધે, રાજયોગના નિયમિત અભ્યાસ અને રાજયોગી જીવનના નિયમો અને મર્યાદાઓના પાલનને કારણે તેના હૃદયમાં એવી વિશાળતા જન્મે છે કે તે આવાં કર્મો કરનારને માફ કરી દે છે. તેના પ્રત્યે ક્ષમાભાવ રાખે છે.

બ્રહ્માબાબા ક્ષમાભાવનું અણમોલ ઉદાહરણ છે. બાબા કહેતા, ‘ગાલી દેનેવાલે કો ગલે લગાઓ!’ બાબાએ એવાં અનેક લોકોને માફ કરી, તેમના પ્રત્યે રહેમભાવ અને સ્નેહભાવ રાખ્યાં છે. આવા આત્માઓના કલ્યાણની તેમણે કામના રાખી છે. અનેક સાધુ સંતો, પીર પેગંબરો, ધર્મ સ્થાપકો, ભિન્ન ભિન્ન ક્ષેત્રના મહાન પુરુષો-સ્ત્રીઓ ક્ષમાભાવને લીધે અમર બન્યાં છે. ઈશુખ્રિસ્તે એમને વધસ્તાંભ ઉપર ચઢાવી મોત આપનારને માફ કર્યાં. સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતીએ રસોઈમાં ઝેર આપનાર પોતાના રસોઈયાને ક્ષમા કરી તેને બચવાની તક આપી. આવાં તો ઘણાંયે ધ્રુષ્ટંતો છે. ક્ષમા આપનાર સાગર જેવા છે. ક્ષમા આપીને હળવા થવાનું છે. ક્ષમાભાવ એ સુવાસ છે. ગમે તેવા કઠોર હૃદયનો માનવ ક્ષમાભાવથી બદલાય છે. તેથી જીવનમાં ક્ષમાભાવને ધારણ કરી પરમાત્મ પ્રત્યક્ષતામાં નિમિત્ત બનવાનું છે.

આત્મભાવ :

ઈશ્વરીય જ્ઞાનનું પ્રથમ પગથિયું આત્મભાવ છે. દેહભાનની વિસ્મૃતિ અને આત્મભાવની જાગૃતિ. કોઈને જોતાં જ્ઞાતિ, જાતિ, વય, લિંગભેદ, ભાષાભેદ, રાષ્ટ્રભેદ આ સર્વથી ભિન્ન અજર, અમર, અવિનાશી ચૈતન્યસત્તા જ્યોતિભિન્દુ સ્વરૂપ આત્માની અનુભૂતિ થાય. આત્માના ગુણો-શક્તિ, જ્ઞાન, પવિત્રતા, શાંતિ, પ્રેમ, આનંદ, સુખના આધારે આત્માની ઓળખ થાય. આત્માનુભૂતિ થાય પછી જ પરમાત્માનુભૂતિ સંભવ બને.

આધ્યાત્મિક જ્ઞાનનો, પુરુષાર્થનો પાયો જ છે આત્મભાવ. જ્યાં દેહ અને દેહના સર્વસંબંધો લુપ્ત થાય છે. વિશ્વપિતા પરમાત્મા અને તેનાં સંતાનો આત્માઓ-આજ ભાવ રહે છે. ત્યારે વસુદૈવકુટુંબકમની, વિશ્વ એક પરિવારની ભાવના જન્મે છે. આત્મભાવ સર્વ પ્રકારના ભેદોને ઓગાળી દે છે. નિરંતર આત્મભાવ અનુભવાય તો

સ્થિતિ, પરિપક્વ, સ્થિતપ્રજ્ઞ, ઉપરામ બને છે.

શુભભાવના, શુભકામના

શુભભાવના એટલે શક્તિશાળી સંકલ્પોની સૃષ્ટિ. સર્વ આત્માઓ પ્રત્યે સદાકાળ અને જ્ઞાનયુક્ત કલ્યાણની ભાવના. આપણી શુભ ભાવના, શુભકામના શ્રેષ્ઠ ફળની અનુભૂતિ કરાવે છે. શુભકામના જન્મે છે તેમાંથી શુભભાવના આકાર લે છે. આપણે દુઃખી, અશાંત આત્માઓ પ્રત્યે રહેમદિલની કામના રાખવાની છે. કોઈપણ આત્માના જીવનપરિવર્તન માટે શુભભાવના અને શુભકામના એ આધારશિલા છે.

આપણી શુભભાવના, શુભકામનાને અભિવ્યક્ત કરતી સંકલ્પશક્તિ શક્તિશાળી હોવાની સાથે શુદ્ધ સ્વરૂપની હોય તે અપેક્ષિત છે. જેથી અન્ય આત્માઓ પણ તેની અનુભૂતિ કરી શકે છે. અંતિમ સમયમાં ભાવનાવાળા ભક્તોની ભીડ જામશે. આપણી શુભભાવના, શુભકામનાથી તેઓ ધન્યતાની, પ્રાપ્તિની અનુભૂતિ કરશે. શુભભાવના, શુભકામનાથી દૈવી સંગઠન એકરસ સ્થિતિમાં સ્થિત થઈ શકે છે. સંકલ્પ, બોલ અને કર્મમાં શુભભાવના, શુભકામના હશે તો આપણને વિશ્વસેવાના આપણા ધ્યેયમાં અવશ્ય સફળતા મળશે.

આપણી શુભભાવના, શુભકામના દ્વારા સુખમય સંસાર સતયુગનું સ્વપ્ન સાકાર થશે. અસંતુષ્ટ આત્માઓ આપણી શુભભાવના, શુભકામનાના પ્રભાવના બળે સ્વયંના દોષોનો એકરાર કરી સ્વયંનું પરિવર્તન કરશે. પુણ્યના ખાતામાં વૃદ્ધિ કરવા માટેનું અસરકારક માધ્યમ શુભભાવના, શુભકામના છે.

શુભભાવના, શુભકામનાની પ્રાપ્તિઓ ઉદ્દોષનીય છે. અસંતુષ્ટ આત્માઓ સંતુષ્ટ બને છે. સ્નેહી અને સહયોગી બને છે. શુભભાવના, શુભ-કામનાયુક્ત સાધક વ્યર્થથી મુક્ત બને છે. તેનાથી પુણ્યના ખાતામાં વૃદ્ધિ થાય છે. કપરું કાર્ય સરળ બનાવવામાં શુભભાવના અસરકારક નીવડે છે. શુભભાવનાની ચથાર્થ અવસ્થામાં રહેનાર યોગીસ્વયંને ભક્તોની સમક્ષ પૂજ્ય નહીં બનાવે પણ તેમનો બુદ્ધિયોગ પરમાત્મા સાથે જોડાવશે. શુભભાવના જ

નિર્ભળ આત્માઓને યોગ દ્વારા બળવાન બનાવે છે. સર્વ પ્રત્યે શુભભાવના હશે, તો વાયુમંડળ શક્તિશાળી બનશે. શુભભાવનાથી સહનશીલતાનું બળ મળે છે. જેથી વિપરીત સંસ્કારોવાળા આત્માથી અલિપ્ત થવા કરતાં તેની સાથે અનુકૂલન સાધવામાં મદદ મળે છે. શુભભાવનાના મહત્વને જાણીને તેનો પ્રયોગ કરવાથી વિરલ સિદ્ધિઓ મળે છે.

પરિવર્તન શક્તિ :

યોગીને ભિન્ન ભિન્ન પરીક્ષાઓ અને પરિસ્થિતિમાંથી પસાર થવાનું હોય છે. સામાન્ય માનવ જીવનમાં આવનારી પરિસ્થિતિથી વિચલિત બને છે. હતાશ, નિરાશ, નાસીપાસ થાય છે. ક્યારેક આત્મહત્યાઓ જેવી ઘટનાઓ પણ બને છે. સ્વભાવ, સંસ્કારની ટક્કર જેવા પ્રશ્નોમાં પણ તેની કસોટી થાય છે. આવા સમયે ગમે તેટલી વિકરાળ પરિસ્થિતિમાં પણ સ્વસ્થ રહી તેમાં ઉત્તીર્ણ થવા માટે પરિવર્તનશક્તિની આવશ્યકતા છે. જે કંઈ બની ગયું તેને સૃષ્ટિનાટક સમજીને પૂર્ણવિરામ મૂકવાની ક્ષમતા કેળવાય, તો સ્થિતિ અચલ, અડોલ, એકરસ રહી શકે છે.

મન વાણી અને કર્મથી કલ્યાણકારી કાર્યોમાં વ્યસ્ત રહેવાથી પરિવર્તન શક્તિમાં વેગ આવે છે. અન્ય આત્માઓની સેવાના ફલસ્વરૂપે મળનારી દુઆઓ જીવનમાં પ્રાપ્તિની અનુભૂતિ કરાવે છે. પ્રાપ્તિથી પરિવર્તન સરળ બને છે. પરમાત્માએ આપણને દેવતા બનવાનું લક્ષ્ય આપ્યું છે. તેનાથી લૌકિકવૃત્તિ, કોઈના દોષ જોવાની વૃત્તિ ઈર્ષ્યા, ઘૃણાભાવ અને કાન ભંભેરવાની વૃત્તિનું પરિવર્તન કરવાનું છે. સંબંધોમાં રુહાનિયત હશે તો લૌકિક વૃત્તિ બદલાઈ જશે. મહાન પુરુષો-સ્ત્રીઓનાં વચનો પરિવર્તન કરાવે છે. જો આપણે સ્વમાનમાં રહીશું તો અભિમાન અને અપમાનની ભાવના લુપ્ત થઈ જશે. ગમે તેવા સ્વભાવ, સંસ્કારવાળા આત્માઓ પ્રત્યે પણ સ્નેહ, સહયોગ, શુભભાવના રાખી તેનું પરિવર્તન કરવા માટે નિમિત્ત બનીએ. મધુરતા, શુભભાવના, શુભકામના, સહનશીલતા, સ્નેહ અને ક્ષમાભાવ પરિવર્તનશક્તિનાં પગથિયાં છે.

પરિવર્તનશક્તિના મૂળમાં દ્રઢસંકલ્પનું બળ અતિ આવશ્યક છે. જ્યાં દ્રઢતા છે ત્યાં સફળતા છે. આળસ, બેદરકારી પરિવર્તનશક્તિ માટે બાધક બને છે. સાંપ્રત પરિસ્થિતિ જોતાં રહેમદિલીની ભાવનાથી ભરપૂર બનીશું તો વિઘ્નોનું પરિવર્તન કરી શકીશું.

સંપૂર્ણ પવિત્રતા:

માત્ર બ્રહ્મચર્ય પાલન જ નહીં પણ મન, વાણી, કર્મમાં વિકારોના સૂક્ષ્મઅંશો પણ ના રહે તેજ સંપૂર્ણ પવિત્રતા છે. બ્રહ્માબાબાના પથ ઉપર ચાલવું તે બ્રહ્માચારી બનવા બરાબર છે. આમ પવિત્રતા એ રાજયોગી જીવનનો પાયો છે. પવિત્રતા એ દિવ્યગુણોની ચાવી છે. પવિત્રતા એ શ્રેષ્ઠતા છે. પવિત્રતા પરમાત્મ પ્રત્યક્ષતાનો આધાર છે. પવિત્રતા સુખશાંતિની જનની છે. પવિત્રતાની ધારણા હશે તો જ આધ્યાત્મિક વિકાસ શક્ય બનશે. મન, વાણી, કર્મ, સંબંધ, સંપર્ક, સ્વપ્ન સર્વમાં પવિત્રતાની ધારણા અતિઆવશ્યક છે.

દરેકને આત્મિકરૂપમાં નિહાળવા તે પવિત્રદ્રષ્ટિ છે. દરેક પ્રત્યે શુભભાવના, શુભકામના રાખવી તે પવિત્રવૃત્તિ છે. પોતાના કર્મથી દરેક આત્માને સુખ આપવું અને લેવું તે પવિત્રકૃતિ છે. સંપૂર્ણ પવિત્રતા દ્વારા જ અતીન્દ્રિય સુખની અનુભૂતિ થાય છે. સર્વ કર્મેન્દ્રિયો દ્વારા સ્થૂલ યા સૂક્ષ્મરીતે વિકારનો અંશ માત્ર પણ દ્રશ્યમાન ન થાય. અંગો શીતળ બને, યોગી જીતેન્દ્રિય બને તે સંપૂર્ણ પવિત્રતા છે. લોકો સ્થૂલ શુદ્ધિને પવિત્રતા સમજે છે. જ્યારે રાજયોગી જીવનમાં મન, વાણી અને કર્મની પવિત્રતા ઉપર ભાર મૂકવામાં આવે છે.

આધ્યાત્મિક જીવનના પથ ઉપર ચાલનાર દરેક સાધક માટે આ પ્રતિજ્ઞાપત્ર આત્મિક ઉત્થાનનું પ્રેરણાદાયી સોપાન છે. તેને ઈચ્છીએ ત્યારે અમલમાં લાવી શકાય છે. ભૂલ્યા ત્યાંથી ફરીથી ગણો, અને જાગ્યા ત્યારથી સવાર એ ન્યાયે પ્રતિજ્ઞાબદ્ધ થઈ જીવનને ધન્ય બનાવીએ એ જ શુભકામના.

॥ ઓમ શાંતિ ॥

- બ્ર.કુ. કાલિદાસ

પ્રસન્નતાના પથ પર

બ્ર.કુ. શિવાનીબેન

હું જ મારા સંકલ્પનો રચયિતા

પ્રશ્ન : અચાનક જ મને અનુભવ થાય છે કે આ મિત્રતા?

ઉત્તર : આ માત્ર મિત્રતા જ નથી. હું અંદર કેટલા દર્દથી પસાર થાઉં છું. હું મારી તુલના બીજાઓ સાથે કરું છું એટલે મારામાં હીનતાની મિશ્રિત ભાવનાઓ આવી જાય છે. આ પણ એક ભરોસો (બિલીફ સિસ્ટમ) છે.

પ્રશ્ન : મારે સારા થવા માટે યા હું જીતું એટલા માટે કોઈકે તો હારવાનું જ છે. કારણ કે જિંદગી હારજીતનો એક ખેલ છે.

ઉત્તર : જિંદગી હાર-જીતનો ખેલ છે એ આપણો બનાવેલો વિશ્વાસ (બિલીફ સિસ્ટમ) છે.

પ્રશ્ન : જીવન એક દડા સમાન છે.

ઉત્તર : જીવન એક ખેલ છે. જો હું આ બિલીફ સિસ્ટમની સાથે ચાલુ કે આ એક સ્પર્ધા સમાન છે. આ એક ખેલ છે. તો હું આખો દિવસ બીજાઓ સાથે શું કરીશ?

પ્રશ્ન : બીજાઓ સાથે ખેલ ખેલતી રહીશ. રમત રમવામાં હું જીત-હારને જોતી રહીશ કે કોણ જીત્યું, કોણ હાર્યું?

ઉત્તર : અને જ્યારે મને જોવામાં આવ્યું કે આપ જીતી રહ્યા છો, તો હું આપનાથી આગળ નીકળી જવા માટે કંઈક પણ કરીશ. પછી તે ઓફિસની અંદરની રાજનીતિ હોય, પછી આપની ટીકા કરીને આપને પછાડવાના હોય મતલબ કે આગળ જવા માટે હું ગમે તે કરી શકું છું. કારણ કે આપણો વિશ્વાસ છે કે જીવન એક ખેલ સમાન છે. એક બિલીફ સિસ્ટમ મારી પૂરી અંદરની વિચારધારાને મારી અનુભૂતિને બદલી શકે છે. એક વાર તો આપ થોભીને જુઓ કે સ્પર્ધા ક્યાં છે અને કઈ વાતની છે?

પ્રશ્ન : મારો આ જે વિચાર જન્મ્યો છે તે કઈ

બિલીફ સિસ્ટમથી જન્મ્યો છે?

ઉત્તર : આપણે થોભીને એ ચેક કરવાનું હશે કે એની પાછળ કયો ભરોસો કામ કરી રહ્યો છે. એકદમ તો પહેલા દિવસે તેની ખબર નહીં પડે, પણ ધીરે ધીરે ખબર પડશે કારણ કે આપણા આટલા બધા ભરોસા છે. સમજો કે મેં આપના માટે કંઈક કર્યું તો આપે તો મને સન્માન આપવું જોઈએ. આ મારી બિલીફ સિસ્ટમ છે. જો આપે મને સન્માન ના આપ્યું તો મને ખરાબ લાગશે. કારણ કે એની પાછળ આપણી એ માન્યતા છે કે હું કોઈના માટે કંઈક કરું છું તો મને સન્માન મળવું જોઈએ. આ તો સ્વાભાવિક છે.

પ્રશ્ન : જો હું આપને કંઈક આપી રહી છું યા કંઈક કરી રહી છું તો અમારે તરત જ આપનું સન્માન કરવું જોઈએ.

ઉત્તર : હવે આપણે જેવા સચેત થઈ જઈએ છીએ તો આપણને તરત જ ખબર પડી જાય છે મેં આપના માટે સારું કર્યું તો આપ પણ બદલામાં સારું જ કરશો. આ ભરોસો (બિલીફ સિસ્ટમ) છે.

પ્રશ્ન : હવે જરૂરી નથી કે તે સારું જ કરશે?

ઉત્તર : શું એ જરૂરી છે કે આજે તે સારું કરશે. સારું અને ખોટું આપના અનુસાર તો થશે નહીં. આપ પોતાના અનુસાર તો હંમેશા સારું જ કરી રહ્યા છો. પણ મેં એ સ્તર બનાવીને રાખ્યું છે.

પ્રશ્ન : હું આપને એટલો પ્રેમ કરું છું કે હું આપના માટે ફૂલ લઈને આવું છું. આપ જ્યારે બીમાર પડો છો તો આપનું ધ્યાન રાખું છું. અને જ્યારે હું બીમાર પડી તો આપે પૂછ્યું પણ નહીં?

ઉત્તર : પછી વિચાર કેવો નિર્મિત થયો? અનુભૂતિ કેવી જન્મી? બીજી વાર તમે બીમાર પડશો તો હું આપના માટે કંઈ કરીશ નહીં. આ મારો નિર્ણય છે. મને જે સારું લાગે છે તે હું કરીશ. આ બિલીફ સિસ્ટમને બદલવાની જરૂર છે એમ નહીં કે હું જે કરીશ, તેના બદલામાં તમે કરશો. કારણ કે આ બિલીફ સિસ્ટમથી મને શું પરિણામ મળ્યું?

પ્રશ્ન : એનું પરિણામ મને દુઃખ દર્દનારૂપે મળ્યું. કોઈ હેતુ વિના આપણે બીજાઓને દબાવવાનું શરૂ કરી દઈએ છીએ. ભવિષ્યમાં એમની પાસેથી ભલાઈની આશા રાખીએ છીએ.

ઉત્તર : મેં આપના માટે આટલું કર્યું, આપે મારા માટે શું કર્યું યા મેં સમગ્ર જીવન આપના માટે જ પસાર કર્યું, આપે મારા માટે શું કર્યું? બિલીફ સિસ્ટમને ધીરે ધીરે બદલતા રહો અને હવે એવી બિલીફ સિસ્ટમ અપનાવો જે આપણા જીવનને સરલ, સહજ અને ખુશીથી ભરી દે. જો હું મારી બિલીફ સિસ્ટમને બદલું છું તો હું કહી શકું છું કે કોઈ પણ ચીજની ઈચ્છા રાખ્યા સિવાય હું મારું કાર્ય સારી રીતે કરી શકું છું શું આ સંભવ છે કે નહીં?

પ્રશ્ન : કહેવા માટે સારું લાગે છે પણ વ્યવહારમાં આવી શકતું નથી.

ઉત્તર : એકવારમાં તો થશે નહીં. એ માટે નિરંતર અભ્યાસની જરૂર છે.

પ્રશ્ન : જો મેં કોઈના માટે કંઈક કર્યું અને જ્યારે મારો સમય આવ્યો તો આપે તેમ ના કર્યું એનાથી દુઃખ થાય છે એ સમયે હું ખુશી નિર્મિત કરી શકતી નથી.

ઉત્તર : કારણ કે આપે તે ધારણા (પ્રોગ્રામિંગ) કરી લીધી હતી કે મેં આપના માટે સારું કર્યું છે તો આપે પણ સારું કરવું જ જોઈએ. જેના માટે હું સારું કરીશ, એણે મારા માટે સારું કરવું જ જોઈએ આ મારી બિલીફ સિસ્ટમ છે. જો તેઓ તે રીતે નથી કરતાં તો હું દુઃખી થઈ જાઉં છું. કારણ કે દરેકનું અલગ અલગ વ્યક્તિત્વ હોય છે. અલગ અલગ સ્વભાવ હોય છે. આપનો સ્વભાવ છે કે આપ ઘણું વધારે

કરો છો. આપ નિમંત્રણ આપશો તો આપ આટલું કંઈક કરી દેશો. આપ ભેટ આપશો, તો એટલી આપશો કે વાત ના પૂછો. આપ મારા માટે કંઈ કરી રહ્યા નથી એમાં એવું પણ બની શકે કે આપણી સ્થિતિ એને લાયક ના હોય. જ્યારે આપ મારા ઘેર આવશો તો હું પૂછીશ કે શું આપ યા પીશો? આપ મારા ઘેર આવ્યા હતા તો મેં આપના માટે પૂરું ભોજન બનાવ્યું હતું અને આપ મને પૂછો છો કે યા પીશો કે નહીં પીઓ? ત્યારે આપ દુઃખી થઈ જાઓ છો. બિલકુલ આ બાબત ભાવનાત્મક કક્ષાએ પણ કામ કરે છે. જેટલું હું આપના માટે કરું છું મારી એ બિલીફ છે કે આપ એ રીતે મારા માટે કરો આ ઘણો ઊંડો ભરોસો (બિલીફ સિસ્ટમ) છે.

પ્રશ્ન : અને આપણે એને યોગ્ય પણ કહેવા લાગીએ છીએ. આપ ચેક કરો કે તે મને દર્દ આપી રહ્યો છે તો તે યોગ્ય નથી.

ઉત્તર : આ બિલીફ સિસ્ટમ ચોક્કસ રીતે સાચો નથી. કારણ કે દરેકનું વ્યક્તિત્વ અલગ અલગ છે. દરેકનું વિચારવું, કરવું, અલગ અલગ હોય છે. આપણે એમ નથી કહી શકતા કે આ સાચો છે કે ખોટો છે. આપ જેટલું મારા માટે કરો છો તેટલું કરવાની મારી ક્ષમતા નથી. આપે એ વિશ્વાસ રાખ્યો હતો કે હું એટલી જ ક્ષમતાથી કરીશ જ્યારે મેં તેમ કર્યું નહીં, તો આપ દુઃખી થઈ ગયા.

હવે જો આપ પોતાના વિશ્વાસને થોડો બદલી દો કે હું આપના માટે એટલા માટે કરું છું કે મને તેમ કરવાથી સારું લાગી રહ્યું છે, મને ખુશી મળી રહી છે, તો પછી આપ બીજાઓ પાસે એ અપેક્ષા રાખો નહીં. પછી મેં એ વિશ્વાસ બનાવ્યો કે હું સારું કરીશ. આપ કંઈના કરશો પણ આપે જે કંઈ એવું કરી દીધું જેનાથી મારા ઉપર એનો નકારાત્મક પ્રભાવ પડ્યો. એક રીતે તે પણ એક અપેક્ષા હતી. જો હું મારી માન્યતા બદલી દઉં કે મને જે સારું લાગશે તે હું કરીશ. તેઓ કરશે, તો એમને સારું લાગશે.

પ્રશ્ન : અને તે પણ કોઈ ઈચ્છા વગર

ઉત્તર : તો એનાથી મને દુઃખની અનુભૂતિ થશે

નહીં. જ્યાં આપણને ખરાબ લાગવાનું શરૂ થયું તો ત્યાં આપણે થોભી જવું જોઈએ. અને એ ચેક કરવું જોઈએ કે તે કઈ બિલીફ સિસ્ટમ છે જેને કારણે આ વિચાર ઉત્પન્ન થયો. મારામાં જે કંઈ નકારાત્મકતા હોય છે એની પાછળ કોઈને કોઈ બિલીફ સિસ્ટમ છે. જેને તપાસીને બદલવાની જરૂરિયાત છે. આ શ્રેણી દ્વારા આપણે જે કંઈ શીખી રહ્યા છીએ એને ધારણ કરતા જઈએ જેથી આપણું જીવન ખુશીઓથી ભરેલું રહે.

ફ્રીલ

સ્વાભાવિક રીતે આરામમાં બેસો અને સ્વયંને જોવાનો પુરુષાર્થ કરો. ઘણી સારી માન્યતાઓના આધાર

પર આપણું જીવન ચાલી રહ્યું છે. પણ આપણે આપણા જીવનના અનુભવોને જોઈએ છીએ. જો તે અનુભવ, અનુભૂતિ યોગ્ય નથી લાગતા તો પોતાની માન્યતાઓને ચેક કરો. એ વિશ્વાસ જેને આપણે સમજતા હતા કે આ સત્ય છે. પરંતુ સત્ય સદા સુખદાયક હોય છે. સત્ય હંમેશાં મને શાંતિનો અનુભવ કરાવે છે. ક્યાંક કોઈ મૂંઝવણ છે. ખુશી સ્વાભાવિક છે. ખુશી સ્થાયી સત્ય છે. ખુશી મારી રચના છે. મારી ખુશી મારી પોતાની રચના છે. તે કોઈના ઉપર આધારિત નથી. તે મારા હાથમાં છે. આજે આ વિશ્વાસને લઈને આખા દિવસની યાત્રા પર ચાલીએ છીએ અને ચેક કરીએ છીએ કે કેવો

(પેજ ૨૪ નું અનુસંધાન)

છોડવાની ક્રિયાને ત્યાગ કહીએ છીએ. અને એ ત્યાગ સત્ય વૈરાગ્ય વગર ઉભો થતો નથી. ભક્તિમાર્ગના કવિ નિષ્કુળાનંદજીએ કહ્યું છે ત્યાગ ન ટકે રે વૈરાગ્ય વિના. એ વૈરાગ્ય કોનો કરવો? એક ગીત પ્રમાણે ‘જીવન તુમને દીયા હૈ સંભાલોગે તુમ’ એમ કહેવાથી વૈરાગ્ય વૃત્તિ સંભવ થતી નથી. જીવનમાં પ્રવેશી ગયેલા વિકૃતિના પશુતાના આચરણથી દૂર હટી જવું અથવા દેહ-દેહના ધર્મોની ક્રિયાથી ત્યાગ લાવવો જેનાથી બેહદ વૈરાગ્ય વૃત્તિનું પ્રાગટ્ય થાય છે.

જીવનમાં ઘણી બધી વ્યવહારુ-સાંસારિક જેમાં શારીરિક-લૌકિક ક્રિયાઓ કરતા હોય તેનાથી પર એટલે ઉપરની સ્થિતિ અર્થાત બેહદની વૈરાગ્ય વૃત્તિ ઉત્પન્ન થાય છે. આવી ગયેલ આ સ્થિતિમાં કાયમ સ્થિરતાથી ટકી જવાનું નામ તપસ્યા છે. અને તેવી સ્થિતિમાં કાયમ રહેનારનું નામ તપસ્વી છે. આવા તપસ્વી દરેક માનવ બને શકે. શિવપિતાના બ્રહ્મામુખથી જ્ઞાન પ્રાપ્તિથી આત્મામાં અંદર પ્રવેશેલી વિકૃતિથી મુક્તિનું નામ જ ત્યાગી-તપસ્વી-વૈરાગી જીવન અવસ્થા.. નિરાકાર કલ્યાણકારી, મંગળકારી, અવ્યક્તમૂર્ત શિવ જેમણે પશુતાઓથી પરે થવા માટેનું સુંદર જ્ઞાન આપ્યું, પશુતા

પર નિયંત્રણ કરી આધિપત્ય ભોગવવા માટેની સમજણ શક્તિ આપી તેથી જ શિવ પરમાત્મા પશુપતિનાથ તરીકે ઓળખાયા. સાકાર માનવ લોકને ઉત્તમ સુખ આપનારું પશુ-પ્રાણી ધનમાં રહેલા ગુણોને અપનાવીને અન્યને પણ સુખ આપનારા બનવાની ઉચ્ચ તક જતી કરીને પશુ-પ્રાણીઓમાં રહેલા તામસ અવગુણોને અપનાવી નીચો બનેલો માનવ સમૂહ ફરીથી આજ પશુતાને સમજી લઈ ત્યાગની તાકાતથી તેના પર અધિકાર પ્રાપ્તિ કરી લેવાની જે ઉત્તમ તપસ્યા કરી અવગુણો પર બેહદનો વૈરાગ્ય લાવ્યા તે સર્વ માનવ, સામાન્ય નર-નારીમાંથી ઉત્તમ નર-નારી એટલે કે દેવી દેવતા બની ગયા, જેથી જ દરેક દેવ-દેવીઓના સાનિધ્યમાં કોઈને કોઈ પશુ-પક્ષી ધન બતાવ્યું છે. આ શુભ સંકેતને ન જાણી માત્ર દ્રુષ્ટ કે શ્રાવ્ય કરી લઈ ખરેખરા દેવી દેવતાના આરાધક સાધક બની જવાશે નહીં. આધ્યાત્મિક અર્થ સભર સમજણ જ્ઞાન-પ્રાપ્ત કરીને માનવ સાચો પશુમાંથી દેવ-દેવી બની શકે છે. પ્રજાપિતા બ્રહ્મા દ્વારા શિવબાબા આવીને સરળ આધ્યાત્મિક જ્ઞાન આપી રહ્યા છે જે જીવનમાં લાવવાથી માનવને દેવ બનવાનો સુઅવસર વર્તમાન સમયમાં મળે છે. ભગવાન પશુપતિનાથ શિવબાબા કહી રહ્યા છે -

‘અત્યારે નહીં તો ક્યારેય નહીં’.

“ચી ચી”

(એક સત્ય ઘટના) ભાવના સોની, ભરૂચ

પ્રાથમિક શાળાના સાતમા ધોરણમાં ભણતી હતી ત્યારની વાત છે. અમારા ક્લાસ ટીચર રમીલાબેન વર્ગશિક્ષણની સાથે એક નવાઈ ભરેલું હોમવર્ક આપતાં. “દરેક સ્ટુડન્ટે દરરોજ એક એવું કામ કરવાનું જેથી કોઈને મદદ થાય. કોઈની સેવાનું કામ, ઘરકામમાં મમ્મીને મદદ કરવાનું કામ, દાદાદાદીની સંભાળ લેવાનું કામ, નાના ભાઈ-બહેનોને રમાડવાનું કે શીખવવાનું કે એવું, કંઈ પણ કામ, જેથી કોઈને રાહત મળે. ઘરમાં પડોશમાં, રસ્તે આવતાં જતાં કોઈપણ જગ્યાએ કોઈને મદદ કરવાની. જે કામ કર્યું હોય તે લખી લાવીને બીજે દિવસે વર્ગ સમક્ષ વાંચવાનું. જેણે સૌથી સારી મદદ કરી હશે તેને શાબાશી મળશે.” તે વખતે મારાં મમ્મી પપ્પા સાથે હું પણ બ્રહ્માકુમારી કેન્દ્રમાં જતી ત્યાં રમીલાબેન પણ આવતાં. આજે પણ તેઓ - બ્રહ્માકુમારી સંસ્થામાં ઢળતી ઊંમરે પણ જાય છે. આ હોમવર્ક મળ્યા પછી મારામાં એ પરિવર્તન આવ્યું કે મમ્મીને, બાને કે ભાઈઓને કોઈ કામની મેં ના પાડી ના હોય. કેટલાંક પ્રસંગો તો એવા સાંભળવા મળતા કે અમારાં સહાધ્યાયીઓ હોસ્પિટલમાં જઈને દર્દીઓની મુલાકાત લઈ તેમની દવા લાવી આપવાની, ટિક્કિન લાવી આપવાની કે રસ્તે પડેલા કાચ કે કાંટા પણ દૂર હટાવવાની સેવા કરી આવતાં.. અમને અડોશપડોશમાં જઈ બીમાર વૃદ્ધોની ખબર અંતર પૂછવાની આદત પડી ગયેલી.

વીતેલા બચપણની વાતને ચાલીસેક વર્ષ વીતી ગયાં. પરંતુ બચપણમાં મનોભૂમિમાં રોપાયેલ એ સંસ્કાર-બીજ અવારનવાર અંકુર બની ફૂટી નીકળવાની કોશિશ કરતાં રહે છે.

મૂળ ઘટના જે કહેવાની છે તેની વાત માંડુ. આ સત્ય ઘટનાનું નામ “ચી ચી” રાખ્યું છે તે લેલા-પક્ષી દંપતીના બચ્યાની વાત છે. “ચી ચી નામ મારી નાની

દીકરીએ રાખ્યું હતું. જી.એન.એફ.સી. ના ટાઉનશીપમાં અમારા ક્વાર્ટરના બગીચામાં રોજની આદત મુજબ હીંચકા પર બેસી અમે ચા પીતાં હતાં. બગીચો ગુલાબ, મોગરા, જાસૂદ, જલબેરા, તુલસીના છોડ, ઉપરાંત લીંબોડી અને પારસના વૃક્ષોથી સોહામણો લાગે છે. વળી પ્રવેશતાં જ મધુમાલતીની વેલ સૌનું સ્વાગત કરતી હોય છે. કુંડામાં પણ અનેક પ્રકારના છોડનું જતન માળી કરતો જ રહે છે. આથી વખત મળ્યે સાંજે અને સવારે હીંચકા પર ઝૂલવાનું ઘરનાં સૌને ગમે.

સૂરજદાદાની સવારી ક્યારની ચે આવી પહોંચી હતી. આકાશ લાલ-સોનેરી રંગે ખીલી ઊઠ્યું હતું. પંખીઓ બાગમાં અને વૃક્ષો પર ઉડાઉડ કરતાં હતાં. એવામાં આઠ-દસ લેલાઓનું ટોળું. ઉછળફૂદ કરતું શોર મચાવી રહ્યું હતું. અમારું ધ્યાન એ ટોળા તરફ ગયું. ટોળાની વચ્ચે એક નવજાત-નાનું બચ્યું હતું. તેની ફરતે આ ટોળામાંના લેલાંઓ તેમની ભાષામાં ચેં ચેં પેં પેં. કરતાં ફૂદકા મારતાં હતાં. બચ્યાનાં મા-બાપ પણ એમાં હશે જ. સૌ નાનકડા બચ્યાને ફૂદવા માટે અને તે પછી ઉડવા માટે પ્રોત્સાહન આપી રહ્યાં હોય એવો ખ્યાલ ઝટ આવી ગયો.

હું મારા પાપા અને મારી નાની દીકરી - ત્રણે પક્ષીઓનો આ ટ્રેઈનિંગ પ્રોગ્રામ માણી રહ્યાં હતાં. મારી દીકરીએ “ચી ચી” ને જોઈ બોલી, “કેવું મજાનું - નાજુક બચ્યું છે ! મમ્મી ક્યારે ઊડતાં શીખશે?” મેં એકદમ કહ્યું, “આજ સાંજ સુધીમાં નહિતો કાલે ચોક્કસ.” પપ્પા કહે, “વિરાલી, તારી મમ્મી પક્ષીવિદ્ છે!”

લેલાનું ટોળું ચીચીની આજુબાજુ રહીને ઘડીક લીંબુના ઝાડ નીચે તો કદીક વાડની ઓથે ફૂદાફૂદ કરી શોર મચાવતું રહ્યું. ચીચી ટોળા પાછળ કીડી વેગે સરકે. અમે તેમની ટ્રેઈનિંગ જોવામાં મશગુલ હતાં. સૂરજ ઊંચે ચઢવા લાગ્યો. દીકરીના પપ્પા ઓફિસેથી બાર વાગે તો

આવી પહોંચશે. એ વિચારે હું હિંચકેથી ઊતરી ઘરમાં ગઈ. રસોઈ કરતી વખતે પણ જીવ તો મારો હતો પેલા બચ્ચા - ‘ચીચી’માં. દીકરી એના કામે અને પપ્પા પેપર વાંચવામાં.. મારી જવાબદારીમાં ઘડીભર લેલાના બચ્ચાને હું ભૂલી ગઈ. રસોડામાં રોટલી વણતાં મારી નજર બારી તરફ ગઈ. સવારવાળું ટોળું રસોડાની બારી બહારના બગીચાના કોર્નર તરફ ફૂદકા મારીને અને ચેં ચેં - પેંપે અવાજ કાઢીને બચ્ચાને ફૂદતા શીખવી રહ્યું હતું.. સવારનું દ્રશ્ય ફરીવાર રસોડામાં રહીને હું જોતી રહી. બચ્ચું થોડી થોડી પાંખો ફફડાવે. થોડા ફૂદકા મારે. જમતી વખતે પણ ટોળાનો શોરબકોર સંભળાતો રહ્યો. જમીને સૌ પોતપોતાના કામે ગયાં.. પપ્પા સૂઈ ગયા. મારી આંખમાં ઊંઘ નહોતી. હું જઈને હિંચકે બેઠી.. બપોર થઈ ગઈ પછી ચે લેલાનું ટોળું થાક્યું નહોતું. પ્રયત્ન કરતું જ રહ્યું. થાક્યું હતું પેલું બચ્ચું. હવે તેનામાં જોર નોતું ને ઉત્સાહ પણ ન હતો.

સ્પષ્ટદેખાતું હતું કે તેની પાંખો છોડ, કુંડાને કાંટાને કારણે ઈજાગ્રસ્ત થઈ હશે. તેના નાજુક શરીર પર ઘસરકા પડ્યા હશે. તેથી તે હાંફતું પણ હતું. લેલાં પંખીઓનો શોર પણ ધીમો પડ્યો હતો. ફોનની રીંગ રણકતી સાંભળીને હું ઘરમાં આવી. પછી બપોર નમતી થવા લાગી.. પપ્પા ઉઠ્યા. એમના માટે ચા મૂકવા જતાં મેં કહ્યું, “પપ્પા, જુઓ તો ખરાં, બચ્ચું ક્યાં છે? પેલાં લેલાંઓનો પણ શોરબકોર સંભળાતો નથી.”

પપ્પાએ બારણું ઉઘાડી બહાર નજર કરી, અંદર આવી કહ્યું, “બપોરના તાપમાં તો લેલાંઓ ઝાડની અંદર છાંયડામાં પેસી ગયાં લાગે છે. અને બચ્ચું બાગમાં નજરે પડતું નથી.” મેં કહ્યું, “મા-બાપ બચ્ચાને મેલીને ના જાય. બચ્ચું ને મા-બાપ બાગના ખૂણખાંચરે હશે જ. ફરી જુઓને.” મારા કહ્યાથી પપ્પાએ ફરી બહાર જઈ ચારે તરફ બગીચામાં નજર ફેરવી. એકદમ ઉમંગભરે કહે, “બગીચાના કોર્નરમાં બે-કુંડાની વચ્ચે બચ્ચું સૂતું છે, અને તેના મા-બાપ રસોડાની બહારની દીવાલના ખૂણે છાયામાં ઊભાં છે-જા, જોઈ આવ.” જઈને જોયું તો

થાકેલું, ઘવાયેલું બચ્ચું બે કુંડાની વચ્ચેની ઠંડી જગામાં પડેલું છે. ને તેના માવતર ખૂણામાં તેની રખેવાળી કરતાં ઊભાં છે !

સાંજ પડી. દીકરીને તેના પપ્પા ઓફિસેથી આવી પહોંચ્યા. દીકરીએ આવતાં જ પૂછ્યું, “મમ્મી ક્યાં છે પેલું ‘ચીચી’? અમે બધાં સવારની જેમ સાંજે પણ બગીચાના હિંચકા પર ગોઠવાઈ ગયાં. ફરીથી બાગમાં લેલાંનું ટોળું ભેગું થયું હતું. ચેં ચેં - પેં પેં નો કલશોર હવે મંદ પડી ગયો હતો. આખા દિવસની મહેનતને અંતે ય ઊડવાને બદલે બચ્ચાને મળી હતી ઈજાઓ. તેના શુભેચ્છક લેલાંઓ તેનામાં હામ પેદા કરવા હજીય પ્રયત્નશીલ હતાં પણ લેલું ઉછળફૂદ, પાંખોનો ફફડાટ થતા પરંતુ નાનું બચ્ચું સહેજેય પાંખ ફફડાવી શક્યું નહિ. હવે ?

સૂરજદાદાએ ઘરતીને બાય બાય કરી દીધી. લેલાંનું ટોળું આછા અંધકારને આછા ઉજાસમાં પોતપોતાના રહેઠાણે વૃક્ષો પર ઉડીને જવા લાગ્યાં. અમે જોયું કે બે લેલાં હજીયે બચ્ચાં નજીક ઊભાં હતાં. બચ્ચાંને છોડીને શેં જવાય? એવી જ લાગણીના પડઘા અમારા હૃદયમાં અથડાયા. અમે માની લીધું કે આ બે લેલાં રાતભર બચ્ચાંને સાચવશે. હિંચકો છોડીને અમેય ઘરમાં ગયાં. જતાં જતાં મેં જોયું તો બચ્ચું રજનીગંધાના છોડ નીચે મૂંગુંમંતર થઈને બેસી રહ્યું છે - નિષ્ચેષ્ટ અને નિશ્ચેતન. હું થોડીવાર સ્તબ્ધ બનીને બચ્ચાંને જોતી રહી. અંધારું થઈ ગયું હતું. હવે પેલાં બે લેલાં દંપતી પણ બચ્ચાને રેઢું મૂકી વૃક્ષ પર તેમના માળા તરફ ઊડી ગયાં.

મારું હૃદય ધ્રુજી ઊઠ્યું. મનમાં ચિંતા પેઠી, “રાત્રે બિલાડી ફરતી જ હોય છે. બચ્ચાને ખાઈ નહિ જાય?” કોઈ મોટું પક્ષી બાજ કે સમડી કે પછી સાપ તેને ઉપાડી જશે તો?” મેં મનોમન નક્કી કર્યું, હું જ એને બચાવીશ. એની તારણહાર હું બનીશ.

પપ્પાને મેં કહ્યું, “પપ્પા, આ બચ્ચાને રાતભર બાગમાં રહેવા ના દેવાય. બિલાડી ફરતી જ હોય છે. આપણે એને ઘરમાં લઈ લઈએ. પપ્પાએ કહ્યું, “તારી

વાત સાચી છે પણ તને ખબર છે ને કે પક્ષીના બચ્ચાને માણસનો હાથ અડકે પછી તેના મા-બાપ તેને સાચવતાં નથી. બાળપણમાં ચકલીનું બચ્ચું માળામાંથી નીચે પડી જતું; પછી તેને ઊંચકીને માળામાં મૂકી દેતાં પછી તેની મા જ તેને નીચે ફેંકી દેતી'તી ને? તે યાદ છે છે ને?''

મને મારા બાળપણનો પપ્પાએ કહેલો અનુભવ યાદ આવી ગયો.

ઘરમાં જઈને હું સુંવાળી સુતરાઉ ઓઢણી લઈ આવી. બધાં ના, ના કરતાં રહ્યાં. કારણ - માણસના હાથ અડે પછી એ જીવી શકે કેમ? એ પ્રશ્ન હતો. વળી, તેના સ્વજનો તેનો સ્વીકાર કરશે કે કેમ? એ પણ સવાલ હતો. હું અડગ રહી. પ્રયત્ન તો કરી લઉં. ભાવના તો દયાની જ છે. “દયા ધર્મકા મૂલ હે” - વાળી પંક્તિ યાદ આવી ગઈ. ઓઢણીની સરસ મજાની ગડી વાળી. ધીરે ધીરે પપ્પા સાથે બચ્ચા પાસે પહોંચી. મારા હાથનો સ્પર્શ તેના શરીરને અડે નહિ તેની તકેદારી રાખી. પછી હળવેથી બચ્ચાંને સુંવાળી ઓઢણીની બે ગડીઓ વચ્ચે ઊંચક્યું. ખૂબ આનંદ ને સંતોષની લહેરખી હૃદયમાં ઊઠી.

રસોડામાં એક ખૂણે નાની ગોદડી પર બચ્ચાંને સુવાડી ઓઢણીની ગડીઓ કરી ઓઢાડી દીધું. મનોમન તેને આશ્વાસન કર્યું. ગોદડી પર હાથ ફેરવ્યો. જાણે હું મને પોતાને જ આશ્વસ્ત કરી રહી હતી કે ભગવાન એને જરૂર જીવાડશે. બચ્ચું ઘડકી રહ્યું હતું. પહેલાંની જેમ નિષ્ચેષ્ટ નહોતું. રાત્રે બે વાર ઊઠીને જોઈ આવી. ઊંઘી રહ્યું હતું. આંખ બંધ પણ શ્વસી રહ્યું હતું. ફરી પંપાળીને સૂઈ ગઈ. એ રાત્રી ઊંઘતી જાગતી પડી રહી.. ત્રીજીવાર બચ્ચા પાસે ગઈ ત્યારે તે આરામથી એક પડખે સૂઈ રહ્યું હતું. ઘડીક થડકી ઊઠી કે મરી તો નહિ ગયું હોય ને? ઓઢાડેલી ઓઢણી પણ પસવારી જોયું ત્યાં તો એ જરી હાલ્યું. “હાશ ! જીવે છે.” બબડીને સૂઈ ગઈ. નિદ્રારાણીએ મને તેની ગોદમાં લઈ લીધી.

પપ્પા રોજ વહેલાં ઊઠે. ધ્યાનમાં બેસે. પછી યા બનાવી હિંચકા પર ઝૂલે. સવારના છ થયા હશે. પપ્પા

અડધી ચાનો કપ હાથમાં પકડી મને બોલાવી રહ્યા હતાં. ‘ભાવના ભાવના, ઊઠ જો તો ખરી. આ સગાંવહાલાં કોને શોધી રહ્યાં છે તે તો જો. થાકેલી આંખો ચોળતી હું મારા રૂમમાંથી બહાર આવીને જોઈ છું તો ગઈકાલવાળી લેલાંની કંપની મચ્છરજાળીની બહાર આંગણે ચેં ચેં-પેંપેં કરીને તેમના નાનકડા ચીચીની ઉઘરાણી કરતાં ઊભી હતી. આ બધાં લેલાંની વચ્ચે તેના માવતર પણ હશે જ.. મેં પપ્પાને પૂછ્યું, એમને ક્યાંથી ખબર કે બચ્ચું આપણા ઘરમાં જ છે?’ બગીચામાં, ચણવા આવતાં આ લેલાં કદી બારણાની જાળી પાસે આંગણા સુધી આવ્યા નથી. આજે તો ઓટલા પરની લક્ષ્મી વેલ પર, ઓટલા પરના સ્કુટર પર અને બે ત્રણ લેલાં તો ઊંબરા પર ઊભા રહીને શોરબકોર મચાવતાં ઘરમાં આવવા તલસી રહ્યાં હતાં.!

મચ્છરજાળી વાળો દરવાજો ખોલતાં જ બે-ત્રણ લેલા દીવાનખંડમાં પ્રવેશી ગયાં. રસોડામાં જઈ ગોદડી સહિત બચ્ચાંને ઉપાડી પપ્પા જેવા બહાર આવ્યા કે લેલાંઓએ જાણે આનંદોત્સવ કરતાં હોય તેમ એકી સાથે ચેંચેં-પેંપેંનું ગાન શરૂ કરી દીધું. બચ્ચાને બાગ વચ્ચે લોનમાં ગોદડી સહિત મૂકતાં જ ટોળાએ કૂદવા માંડ્યું. તે જોઈ બચ્ચામાં પણ ચેતન આવ્યું. તે પણ બે ત્રણ ડગભરી ચાલવા લાગ્યું. લેલાંઓનો ખુશીભર્યો કલશોર અમારા પર દુઆ વરસાવતો હોય એમ અમને લાગ્યું. મેં મારી દીકરી અને તેના પપ્પાને આ અણમોલ દ્રશ્ય જોવા સાદ કર્યો. દીકરી તો તેના વહાલા ચીંચીને વિસ્મયપૂર્વક જોઈ જ રહી.

સૂરજે સોનેરી કિરણો પ્રસરાવીને બચ્ચામાં જાણે આંતરિક બળ ના ઉમેર્યું હોય એમ બચ્ચું હવે કૂદવા માંડ્યું હતું. તેના મમ્મી-પપ્પા અને સ્વજનો વચ્ચે તેને મહાલતું જોઈ અંતરમાં ખુશી અને સંતોષની લહેર ઊઠી અને આંખોની પાંપણ પર અશ્રુબિંદુઓ ઝાકળની જેમ ઊગી નીકળ્યા.

કેટલાક સમય બાદ પપ્પાએ મને એક કેસેટ

(અનુસંધાન પેજ નં. ૧૭ પર)

પાંચ સ્વરૂપની યાદ - વિસ્તૃત સમજ

બ્ર.કુ પ્રોફેસર પ્રફુલ્લચંદ્ર શાહ (નડીઆદ)

વિશ્વ નાટકમાં બ્રાહ્મણ આત્માઓનો પાર્ટ ઓલ રાઉન્ડ છે. સૃષ્ટિચક્રમાં આદિથી અંત સુધીનો પાર્ટ ભજવનારા આપણે સૌ વિશેષ આત્માઓ છીએ. આપણા આ ઓલ રાઉન્ડ પાર્ટમાં આપણે વિશેષરૂપે પાંચ સ્વરૂપો ધારણ કરીએ છીએ. આપણા આ પાંચ સ્વરૂપમાંના દરેક સ્વરૂપના પાર્ટનું આ શાશ્વત ડ્રામામાં વિશેષ મહત્ત્વ છે. આ પાંચ સ્વરૂપોના પાર્ટના સંસ્કાર આ સંગમચુગમાં આપણે યોગાભ્યાસ દ્વારા ભરવાના છે, એટલે પાંચ સ્વરૂપોની યાદ આપણી યોગ સાધનાનો અતિ મહત્ત્વનો અભ્યાસ છે. બાબાએ પણ અનેક મુરલીઓમાં આ અભ્યાસનું મહત્ત્વ બતાવ્યું છે. સ્વયં બાપદાદાએ તેમની એક પધરામણી દરમિયાન પાંચ સ્વરૂપની યાદની ડ્રીલનો વિશેષ અભ્યાસ કરાવ્યો છે. આપણને યોગાભ્યાસમાં તક્ષીન કરી દેતા અનેક રૂઠાની ગીતોમાંનું એક ગીત પણ આપને પાંચ સ્વરૂપોની યાદ અપાવી જાય છે.

**“આવો અનુભવ કરે, આત્મ દર્શન કરે,
અપને પાંચો સ્વરૂપોં કા ચિંતન કરે.”**

આપણા આ પાંચ સ્વરૂપ છે : (૧) બીજ સ્વરૂપ (૨) દેવતા સ્વરૂપ (૩) પૂજ્ય સ્વરૂપ (૪) બ્રાહ્મણ સ્વરૂપ ને (૫) ફરિશ્તા સ્વરૂપ. આ પાંચ સ્વરૂપોની યાદ આપણે એક મિનિટમાં પણ કરી શકીએ છીએ અને ઈચ્છીએ તો એક કલાક કે તેથી વધુ સમય માટે પણ કરી શકીએ છીએ. દરેક યોગ અભ્યાસને આપણે સાર રૂપમાં કરતા હોઈએ છીએ, તો કેટલીક વાર તેના વિસ્તારમાં જઈ, તે અવસ્થામાં લાંબા સમય માટે સ્થિત થઈ, વિશેષ અનુભવ પણ કરતા હોઈએ છીએ. ઘણી મુરલીઓમાં બાબાએ સાર રૂપમાં તેમજ વિસ્તારના રૂપમાં યોગાભ્યાસનું મહત્ત્વ બતાવ્યું છે. ૧૯૭૮ની સાલની એક મુરલીમાં બાબાએ કહ્યું છે કે બાળકોએ એ ક્ષમતા પ્રાપ્ત કરી લેવી જોઈએ, જેથી કરીને એક સેકન્ડમાં સારમાંથી વિસ્તારમાં જઈ શકે તેમજ એક સેકન્ડમાં વિસ્તારમાંથી સારમાં આવી શકે.

આ સંદર્ભમાં, એક અમૃતવેલાના સમયે, પાંચ સ્વરૂપની યાદ વિષે મનન-ચિંતન ચાલતું હતું, પાંચ-દશ મિનિટ માટે સાર રૂપમાં અભ્યાસ કરવો આપણા દરેક માટે સરળ છે પરંતુ પાંચ સ્વરૂપોની યાદનો વિસ્તાર કેટલો હોઈ શકે? કેવો હોઈ શકે? તે વિષે ચિંતન ચાલતું હતું. ચિંતન કરતા લાગ્યું કે પાંચ સ્વરૂપની યાદના તો અનેક મુદ્દાઓ છે. દરેક સ્વરૂપની સાથે અનેક મુદ્દાઓ સંકળાયેલા છે જેમ કે દરેક સ્વરૂપની સાથે કોઈ ચોક્કસ સ્થળ, જેને આપણે ધામ કહીએ છીએ, સંકળાયેલું છે અર્થાત્ પાંચ સ્વરૂપની સાથે પાંચ ધામ સંકળાયેલા છે. તે જ રીતે દરેક સ્વરૂપની સાથે સૃષ્ટિચક્રનો કોઈ ચોક્કસ કાળ સંકળાયેલો છે એટલે કે પાંચ સ્વરૂપોની સાથે પાંચ કાળ સંકળાયેલા છે. આગળ વિચારીએ તો પાંચ સ્વરૂપો સાથે આત્માની પાંચ ભિન્ન ભિન્ન અવસ્થાઓ સંકળાયેલી છે. તે જ રીતે પાંચ સ્વરૂપ સાથે પાંચ વિશેષ અનુભૂતિયો સંકળાયેલી છે. આ રીતે, પાંચ સ્વરૂપ સહિત પાંચ સ્વરૂપની યાદના પરચીસ મુદ્દાઓ ધ્યાનમાં આવ્યાં. તમે પણ ચિંતન કરો તો આનાથી પણ વિશેષ મુદ્દાઓ મળી શકે પરંતુ જે પરચીસ મુદ્દાઓ મારા ધ્યાનમાં આવ્યાં તેની થોડી ચર્ચા કરી લઈએ.

(૧) બીજ સ્વરૂપ : જે આપણું મૂળ સ્વરૂપ છે. મૂળભૂત રૂપે આપણે સૌ અતિ સૂક્ષ્મ બિંદુ સ્વરૂપ આત્મા છીએ. આપણું સમગ્ર અસ્તિત્વ તેમજ વ્યક્તિત્વ આ બીજ રૂપ બિંદુમાં સમાયેલું છે. બીજમાં સમાયેલા રેકર્ડના આધારે આપણે સૃષ્ટિ નાટકમાં આપણો ઓલ રાઉન્ડ પાર્ટ ભજવીએ છીએ.

(૨) દેવતા સ્વરૂપ : સૃષ્ટિચક્રના પાર્ટ દરમિયાન આ આપણું સર્વગુણ સંપન્ન તેમજ દિવ્ય સાકારી સ્વરૂપ છે. સર્વ રીતે આ આપણું સમૃદ્ધ સ્વરૂપ છે.

(૩) પૂજ્ય સ્વરૂપ : ક્ષાપરચુગમાં આપણા આ સ્વરૂપનું આપણા દ્વારા તેમજ અન્ય ભક્ત સમુદાય દ્વારા

પૂજન, ગાયન, અર્ચન, મહિમા થાય છે.

(૪) **બ્રાહ્મણ સ્વરૂપ** : આ આપણા આત્માનું ચઢતી કલાનું, હીરા સમાન, સર્વોચ્ચ સ્વરૂપ છે. જે સ્વરૂપમાં આપણને પરમાત્માનું સાનિધ્ય પ્રાપ્ત થાય છે.

(૫) **ફરિશ્તા સ્વરૂપ** : સંગમયુગ પરનું આ આપણું ડબલ લાઈટ, અવ્યક્ત, આકારી સ્વરૂપ છે. સ્વપરિવર્તન તેમજ વિશ્વ પરિવર્તન માટેનું તેમજ બાબા સાથે સૂક્ષ્મ વતનમાં સર્વ સંબંધોની રસના લેવા માટેનું આ આપણું શ્રેષ્ઠ સ્વરૂપ છે. આ સ્વરૂપ આપણું અંતઃવાહક પણ છે, જેનાં માધ્યમથી આપણે સમગ્ર સાકારી તેમજ આકારી લોકમાં પરિભ્રમણ કરતા રહીએ છીએ.

ઉપરોક્ત પાંચ સ્વરૂપોની સાથે પાંચ ધામ સંકળાયેલા છે. (૧) પરમધામ (૨) સુખધામ (૩) ભક્તિધામ (૪) સંગમધામ (૫) સૂક્ષ્મ ધામ.

પરમધામ : આપણી બીજ સ્વરૂપ અવસ્થામાં આપણે પરમધામમાં હોઈએ છીએ. પરમધામ બ્રહ્માંડનો બાહ્યતમ વિસ્તાર છે, જેમાં અનંત સુધી સોનેરી લાલ પ્રકાશવાળું છઠ્ઠું બ્રહ્મતત્વ ફેલાયેલું છે. જ્યાં કશું જ સાકારી નથી. જ્યાં કોઈ આકારી નથી, બીજ સ્વરૂપ આત્માઓનું તેમજ બીજરૂપ પરમાત્માનું આ મૂળ નિવાસ સ્થાન છે.

સુખધામ : સૃષ્ટિચક્રનો પ્રથમ યુગ એટલે સોનેરી સતયુગ, શ્રેષ્ઠ યુગ. પૃથ્વી રંગમંચ પર આ સમયે આપણે દેવતા સ્વરૂપે પાર્ટ ભજવીએ છીએ, તેમજ પૃથ્વી રંગમંચ સુખધામ હોય છે. દુઃખ, અશાંતિ, રોગ, શોકથી સંપૂર્ણ મુક્ત ધામ હોય છે. સર્વ પ્રકારે આત્માઓ સુખી અને સમૃદ્ધ હોય છે.

ભક્તિધામ : દ્વાપર યુગમાં આપણે સૌ ભક્ત બનીને પૂર્ણ આસ્થા તેમજ શ્રદ્ધાથી આપણા અનેક પૂજ્ય સ્વરૂપોની પ્રેમપૂર્વક ભક્તિ કરીએ છીએ. આ સમયે પૃથ્વી રંગમંચ ભક્તિધામ બની જાય છે.

સંગમધામ : સૃષ્ટિચક્રના સંગમયુગમાં સ્વયં પરમાત્મા શિવનું અવતરણ થાય છે. અજ્ઞાન રૂપી

અંધકારમાં અટવાયેલા, તમોપ્રધાન, પતિત આત્માઓને જ્ઞાન તેમજ યોગની શિક્ષા આપી, શિવબાબા આપણને ચડતી કલામાં લઈ જાય છે. શુદ્ધમાંથી હીરા સમાન બ્રાહ્મણ બનાવે છે.

સૂક્ષ્મધામ : આપણા ડબલ લાઈટ ફરિશ્તા સ્વરૂપમાં મહદઅંશે આપણે સૂક્ષ્મ વતનમાં હોઈએ છીએ. જે અલૌકિક સફેદ પ્રકાશથી આચ્છાદિત છે. આ ધામમાં આપણે આકારી, અવ્યક્ત બાપદાદા સાથે મિલન મનાવી અનેક સંબંધોની રસના લઈએ છીએ.

સૃષ્ટિચક્ર એક કાળ ચક્ર છે. આપણા પાંચ સ્વરૂપ સાથે પાંચ કાળ પણ સંકળાયેલા છે.

(૧) અનાદિ (૨) આદિ (૩) મધ્ય (૪) અંત (૫) અનંત, જેમાં અનાદિ અને અનંત કાળથી અતીત કાલાતીત છે. જ્યારે આદિ, મધ્ય અને અંત પાંચ હજાર વર્ષના સૃષ્ટિચક્રનો આદિ, મધ્ય અને અંતનો સમય છે.

(૧) **અનાદિ** : આ કાલાતીત સમયમાં આપણે આપણી બીજ સ્વરૂપ સુષુપ્ત અવસ્થામાં હોઈએ છીએ. આ અવસ્થા કર્માતીત અવસ્થા પણ છે. આ સ્વરૂપમાં આપણને કાળની કોઈ સભાનતા હોતી નથી.

(૨) **આદિ** : સૃષ્ટિચક્રનો આદિનો સમય એટલે સતયુગ. આ સમયે આપણે આપણા દેવતા સ્વરૂપમાં હોઈએ છીએ. દેવતા સ્વરૂપની યાદ આદિના સમયની યાદ પણ કરી લઈએ.

(૩) **મધ્ય** : દ્વાપર યુગ એ સૃષ્ટિચક્રનો મધ્યનો સમય છે. જે સમય આપણા પૂજ્ય સ્વરૂપની ભક્તિ તેમજ મહિમા થાય છે. પૂજ્ય સ્વરૂપની યાદ સાથે કાલચક્રના મધ્યના સમયને વિસ્તારથી યાદ કરી લઈએ.

(૪) **અંત** : કલિયુગનો અંતિમ સમય અને સતયુગની શરૂઆતનો સમય જે બ્રાહ્મણો માટે સંગમયુગનો સમય છે. આ સૃષ્ટિચક્રનો અંતિમ સમય છે એટલે બ્રાહ્મણ સ્વરૂપની યાદ સાથે આ અંતિમ સમયના દ્રશ્યોને પણ યાદ કરી લઈએ.

(૫) **અનંત** : આપણી ફરિશ્તાપનની અવસ્થામાં આપણે સૂક્ષ્મ વતનમાં હોઈએ છીએ, જે સાકાર લોકથી

પરનો લોક છે. આ સ્થાન પણ કાલાતીત છે. એટલે ફરિશ્તા સ્વરૂપની યાદ સાથે આપણે અનંતતાની અનુભૂતિ કરી શકીએ છીએ.

તે જ રીતે પાંચ સ્વરૂપની સાથે આત્માના પાંચ વિશેષ સ્વધર્મોની અનુભૂતિ સકળાયેલી છે.

(૧) શાંતિની અનુભૂતિ : બીજરૂપ અવસ્થામાં આપણે પરમધામમાં હોઈએ છીએ. જ્યાં પરમ શાંતિ, નીરવ શાંતિ હોય છે. એટલે પરમધામને આપણે શાંતિધામ પણ કહીએ છીએ. બીજરૂપ અવસ્થાની સ્મૃતિ સાથે આપણે પરમશાંતિનો અનુભવ કરવાનો પ્રયાસ કરવો જોઈએ.

(૨) સુખની અનુભૂતિ : સંપૂર્ણ સુખ સાથે સમૃદ્ધિનો યુગ એટલે સતયુગ જ્યાં આપણે દેવતા સ્વરૂપમાં હોઈએ છીએ. દેવતા સ્વરૂપની યાદ સાથે આપણે તે સમયની સુખ-સમૃદ્ધિને યાદ કરી પરમ સુખની અનુભૂતિ સરળતાથી કરી શકીએ છીએ.

(૩) પ્રેમની અનુભૂતિ : આપણા પૂજ્ય સ્વરૂપની ભક્તિ ખૂબ જ આસ્થા અને શ્રદ્ધાથી થાય છે. તેમાં પ્રેમભાવ તેમજ સમર્પણભાવ હોય છે. પ્રેમભાવથી કરેલ ભક્તિ જ ફળે છે. એટલે પૂજ્ય સ્વરૂપની યાદ સાથે આપણે પ્રેમની ગહન અનુભૂતિ કરવાનો પ્રયાસ કરવો જોઈએ.

(૪) શક્તિની અનુભૂતિ : સંગમયુગમાં બાબા જ્ઞાન તેમજ યોગના શિક્ષણ દ્વારા નિર્બળ આત્માઓનું સશક્તિકરણ કરે છે. એટલે બ્રાહ્મણ સ્વરૂપની યાદ સાથે આપણે વિશેષ શક્તિઓની પ્રાપ્તિનો અનુભવ કરી શકીએ છીએ.

(૫) આનંદની અનુભૂતિ : ફરિશ્તાપનની અવસ્થામાં આપણે ઉપરામ હોઈ છીએ, બંધનોથી મુક્ત હોઈએ છીએ. પ્રભુ મિલનનો આસ્વાદ માણતા હોઈએ છીએ. જે આપણને પરમાનંદની અનુભૂતિ કરાવે છે. આ અવસ્થાની યાદ સાથે પરમાનંદનો અનુભવ કરવા પ્રયાસ કરવો જોઈએ.

આ ઉપરાંત પાંચ સ્વરૂપોની યાદ સાથે આત્માની

પાંચ અવસ્થાઓ સંકળાયેલી છે.

(૧) નિરાકારી અવસ્થા : બીજ સ્વરૂપમાં આપણે સંપૂર્ણ રીતે નિરાકારી અવસ્થામાં હોઈએ છીએ. ન કોઈ સાકાર શરીર છે, ન કોઈ આકારી શરીર છે. પરિણામ રહિત બિંદુરૂપ અવસ્થામાં હોઈએ છીએ. બીજ સ્વરૂપની યાદની સાથે આપણે આપણી નિરાકારીતાનો અનુભવ કરવાનો પ્રયાસ કરવો જોઈએ.

(૨) નિર્વિકારી અવસ્થા : દેવતા સ્વરૂપમાં આપણે સંપૂર્ણ પવિત્ર હોઈએ છીએ. વિકારોનું કોઈ જ નામો-નિશાન હોતું નથી એટલે દેવતા સ્વરૂપની યાદ કરતાની સાથે જ આપણે આપણી નિર્વિકારીતાનો અનુભવ કરી શકીએ છીએ.

(૩) અલંકારી અવસ્થા : પૂજ્ય સ્વરૂપમાં આપણી મંદિરોમાં વિધિવત પૂજા થાય છે. જેમાં અનેક અલંકારોથી આપણો શણગાર થાય છે. દિવસ દરમિયાન વિવિધ દર્શનોમાં આપણો શણગાર બદલાય છે. પૂજ્ય સ્વરૂપની યાદ સાથે આપણે અલંકારી અવસ્થાનો અનુભવ કરવાનો પ્રયાસ કરવો જોઈએ.

(૪) નિરહંકારી અવસ્થા : આત્માની પડતીનું કારણ દેહ અહંકાર છે. બ્રાહ્મણ સ્વરૂપમાં બાબાના જ્ઞાનના આધારે આપણે દેહ અહંકાર (દેહભાન) થી મુક્ત થઈ, આત્મ અભિમાની બનીએ છીએ, જેથી આપણા સર્વ પ્રકારના અહંકાર નષ્ટ થાય છે. આપણે સરળતાથી નિરહંકારી અવસ્થાનો અનુભવ કરી શકીએ છીએ.

(૫) આકારી અવસ્થા : ફરિશ્તા એ આપણી ડબલ આકારી અવસ્થા છે. આ અવસ્થા સાકારથી પરેની અવસ્થા છે. અલૌકિક પ્રકાશથી સર્જાયેલા અનેક આકારોની વિશેષ અનુભૂતિ કરવાનો પ્રયાસ આપણે ફરિશ્તા સ્વરૂપની યાદ સાથે કરવો જોઈએ.

આ રીતે જો પાંચ સ્વરૂપની યાદ સાથે પાંચ ધામને, પાંચ કાળને, પાંચ અવસ્થાઓને તેમજ પાંચ વિશેષ અનુભૂતિઓને સાંકળી લેવામાં આવે તો આપણે વિશેષ તેમજ વિસ્તૃત અનુભવો કરી શકીશું.

શ્રીકૃષ્ણનો જન્મ અને જીવન પૂર્ણ પવિત્ર હતું

બ્ર.કુ. જગદીશચંદ્ર, દિલ્હી

શ્રીકૃષ્ણ જન્માષ્ટમીના દિવસે શ્રીકૃષ્ણનો જન્મદિવસ ભારતના દરેક નગરમાં ઘણા જ ઉત્સાહ અને ઉદ્દાસથી ઉજવવામાં આવે છે. આ દિવસે સ્થળે સ્થળે દેવતાઓમાં શ્રેષ્ઠ શ્રીકૃષ્ણની મધુર ચર્ચા થાય છે. ભારતવાસીઓને કૃષ્ણ ઘણા જ પ્રિય છે કારણ કે એમની સતોગુણી કાયા, સૌમ્ય ચિત્તવન, હર્ષિતમુખતા અને એમનો શીતળ સ્વભાવ સૌના મનને મોહિત કરનારો હતો.

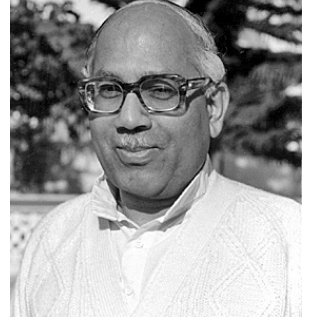
શ્રીકૃષ્ણનો જન્મ 'ધન્ય' હતો

શ્રીકૃષ્ણના જન્મને લોકો ઘણો જ ધન્ય માને છે. અને એ કારણે એમના જન્મ સ્થાન વગેરેનું વર્ણન પણ ધન્ય મથુરા, ધન્ય ગોકુલ વગેરે શબ્દોથી કરે છે. એમનો જન્મ, એમની કિશોરવસ્થા અને તે પછી સમગ્રજીવનને લોકો દૈવીજીવન માને છે. એમને શ્રીકૃષ્ણ એટલા મહાન અને પ્રિય લાગે છે કે 'મોર મુકુટ ધર મુરલી સોહે' વગેરે પદોથી તેઓ એમના શ્રંગારનું પણ વર્ણન કરે છે. આમ છતાં પણ શ્રીકૃષ્ણના જીવનમાં જે મુખ્ય વિશેષતાઓ હતી અને જે અનોખા પ્રકારની મહાનતા હતી એને લોકો આજે ચર્ચાર્થરૂપમાં અને સ્પષ્ટ રીતે જાણતા નથી. દા.ત. લોકો એ જાણતા નથી કે શ્રીકૃષ્ણનું વ્યક્તિત્વ આટલું આકર્ષક શા માટે હતું અને તેઓ પૂજ્ય શ્રેણીમાં શા માટે ગણાય છે? વળી એમને એ પણ ખબર નથી કે શ્રીકૃષ્ણે એ ઉત્તમ પદવીને કયા પુરુષાર્થથી મેળવી.. તેથી અહીં આપણે એનાં રહસ્યોનું સંક્ષિપ્ત વર્ણન કરીશું કારણ કે એનું જ્ઞાન ઘણું જરૂરી છે.

ગાયન યોગ્ય અને પૂજન યોગ્ય જીવનમાં તક્ષવત

કોઈ નગર યા દેશની જનતા જેમના જીવનમાં કંઈક મહાનતા હોય એમનો જન્મદિવસ ઉજવે છે. પણ આપ જોશો કે મહાન વ્યક્તિ પણ બે પ્રકારના થયા છે. એક તો એમનું જીવન સાધારણથી ઘણું ઉચ્ચ હતું છતાં પણ એમની મનસા પૂર્ણ અવિકારી નહોતી. એમના સંસ્કાર

પૂર્ણ પવિત્ર નહોતા. તેઓ વિકર્માજીત પણ ન હતા અને એમની કાયા સતોપ્રધાન તત્ત્વોની બનેલી નહોતી. એમને દેવતા કહી શકાય નહીં. કારણ કે એમનો જન્મ

અપવિત્ર રીતિ (મૈથુની રીતિ)થી થયો હતો. કેટલાક વિશેષ ગુણો અને કર્તવ્યોને કારણે આવી વ્યક્તિઓનું ગાયન તો સમગ્ર સંસારમાં થાય છે પરંતુ પૂજન થતું નથી.. કારણ કે પૂજા માત્ર દેવી દેવતાઓની યા દેવોના દેવ પરમપિતા પરમાત્માની જ થાય છે. બીજા પ્રકારના એ માનવો હતા જેઓ પૂર્ણ નિર્વિકારી હતા. જેમના સંસ્કાર સતોપ્રધાન હતા અને જેમનો જન્મ પણ પવિત્ર અને ધન્ય હતો. અર્થાત કામવાસનાના પરિણામ સ્વરૂપ નહીં પણ યોગબળથી થયો હતો. આવા માનવોને દેવતા કહેવામાં આવે છે. એમનું જીવન ગાયન યોગ્ય હોય છે અને પૂજનયોગ્ય પણ હોય છે. શ્રીકૃષ્ણ અને શ્રીરામ આવાજ પૂજન યોગ્ય વ્યક્તિ હતા જ્યારે ગાંધીજી અન્ય મહાત્માઓ ઈત્યાદિનું જીવનમાત્ર ગાયન યોગ્ય હતું.

એ ધ્યાનમાં લેવા જેવી વાત છે કે પહેલા પ્રકારના માનવો જીવનના બાલ્યકાળથી જ ગાયન યા પૂજવા માટે યોગ્ય નહોતા પરંતુ તેઓ પાછળથી કોઈ ઉચ્ચ કાર્ય કરે છે જેને કારણે દેશવાસી યા નગરવાસી એમનો જન્મદિવસ ઉજવે છે. પરંતુ શ્રીકૃષ્ણ શ્રીરામ આદિ દેવતાઓ તો બાલ્યાવસ્થાથી જ મહાત્મા હતા. તેઓ કોઈ સંન્યાસ કર્યા પછી યા શિક્ષા-દીક્ષા લીધા પછી પૂજવાયોગ્ય નથી બન્યા. આપે જોયું હશે કે એમની બાલ્યાવસ્થાનાં ચિત્રોમાં પણ એમને પ્રભામંડલથી સુશોભિત બતાવવામાં આવે છે જ્યારે અન્ય મહાત્મા લોકોને સંન્યાસ કર્યા પછી અથવા

કોઈ વિશેષ કર્તવ્ય પછી પ્રભામંડલ આપવામાં આવે છે. શ્રીકૃષ્ણની કિશોરવસ્થાને પણ આ કારણે જ માતાઓ બહુ યાદ કરે છે અને ભગવાનને પ્રાર્થના કરે છે કે જો બાળક હોય તો કૃષ્ણ જેવો. શ્રીકૃષ્ણ કિશોરમાં તથા અન્ય કિશોરોમાં એજ અંતર હતું કે શ્રીકૃષ્ણની કાયા સતોપ્રધાન તત્વોની બનેલી હતી. તેઓ પૂર્ણ પવિત્ર સંસ્કારોવાળા હતા. અને એમનો જન્મ યોગબળ દ્વારા થયો હતો. પવિત્ર જીવન હોવાને કારણે જ તો શ્રીકૃષ્ણના જન્મકાળમાં એમની માતાને વિષ્ણુ ચતુર્ભુજના દિવ્ય સાક્ષાત્કાર થયા હતા. અન્ય મહાત્માઓ ઇત્યાદિના જન્મનો, દિવ્યદ્રષ્ટિથી સાક્ષાત્કાર થયો નહીં.

શ્રીકૃષ્ણના મોરમુકુટથી એમની પવિત્રતા સિદ્ધ છે.

મોરપંખ પવિત્રતાનું પ્રતીક છે. ધર્મ ગ્રંથો પર કેટલા લોકો જે ચામર ઢોળે છે તે પણ મોરના પીંછાંથી બનેલા હોય છે. પોતાના પુસ્તકોમાં પણ કેટલાક લોકો મોરનાં પીંછાં રાખે છે. એનું કારણ એ છે કે ઘણા લોકો મોરને પવિત્ર પક્ષી સમજે છે. શ્રીકૃષ્ણના મુકુટમાં મોરપંખ એ રહસ્યનું પ્રતીક છે કે તેઓ પૂર્ણ પવિત્ર હતા. એમનો જન્મ મૈથુનીરીતિથી અથવા કામવાસનાના ભોગથી થયો નહોતો.

એ સિવાય પ્રભામંડળ પણ નિર્વિકારિતાનું સૂચક છે. ‘શ્રી’ ની પદવીથી પણ એ સિદ્ધ થાય છે કે કૃષ્ણ પૂર્ણ પવિત્ર હતા. તેઓ કામવિકારથી જન્મ્યા નહોતા. આજે તો ‘શ્રી’ શબ્દ રિવાજની જેમ મિસ્ટર શબ્દના સ્થાન ઉપર ઉપયોગમાં લેવામાં આવે છે પરંતુ વાસ્તવમાં ‘શ્રી’ શબ્દ

માત્ર દેવતાઓના નામની આગળ જ વાપરી શકાય કારણ કે એમનું જીવન પવિત્ર હોય છે. શ્રીકૃષ્ણની ‘વૈકુંઠનાથ’ ની પદવીથી એ સિદ્ધ છે કે એમનો જન્મ પૂર્ણ પવિત્ર હતો. આપ વિચારો, જ્યારે શ્રીકૃષ્ણની અનન્ય ભક્તિ કરનારા નર-નારી પણ કામવિકારને છોડીને બ્રહ્મચર્યપ્રત ધારણ કરે છે તો સ્વયં શ્રીકૃષ્ણનો જન્મ આ વિકારથી કઈ રીતે થયો હોય? મીરાંનું ઉદાહરણ આપણી સમક્ષ છે. એમણે શ્રીકૃષ્ણની ભક્તિને કારણે આજીવન બ્રહ્મચર્યનું પાલન કર્યું અને એના માટે ઝેરનો પ્યાલો પીવાનું સ્વીકાર્યું. તેથી જ્યારે શ્રીકૃષ્ણની ભક્તિ માટે એમના ક્ષણિક સાક્ષાત્કાર માટે, એમની સાથે થોડી મિનિટ રાસ કરવા માટે પણ કામવિકારનો પૂર્ણ બહિષ્કાર જરૂરી છે તો આપ વિચારો કે શ્રીકૃષ્ણના માતા-પિતા, મિત્ર સંબંધી, ઇત્યાદિ કામવાસનાવાળા લોકો કઈ રીતે હોઈ શકે? શ્રીકૃષ્ણના સાક્ષાત સ્વરૂપને તો કામવાસનાવાળા લોકો સ્પર્શી પણ ના શકે. એમને નિહાળી પણ ના શકે. આજે જ્યારે શ્રીકૃષ્ણના મંદિરમાં જઈને લોકો એમની જડમૂર્તિઓની સામે પણ કામવિકારનો સંકલ્પ કરવો મહાન પાપ સમજે છે તો શ્રીકૃષ્ણની ચૈતન્યરૂપની ઉપસ્થિતિમાં એ ભારતરૂપી બૃહદ મંદિરમાં કામ અને કામી કઈ રીતે ઉપસ્થિત થઈ શકે છે? તેથી એ સિદ્ધ છે કે એમનું જીવન પૂર્ણતઃ પવિત્ર હતું આ કારણે એ વાક્ય પ્રચલિત છે કે ‘જ્યાં શ્યામ છે, ત્યાં કામ નહીં અને જ્યાં કામ છે, ત્યાં શ્યામ નહીં.’

(પેજ ૧૨ નું અનુસંધાન)

આપી. જેના પર લખ્યું હતું. “મિલિયન એક્ટસ ઓફ ગુડનેસ” “નાનકડાં લાખો કર્મો-ભલાઈના.” જેમાં સાવ નાનાં ભલાઈનાં, મદદનાં, સેવાની સુગંધનાં સૌ કોઈ કરી શકે એવાં કામોના સચિત્ર ઉદાહરણો છે. આ કેસેટ અમેરિકામાં આતંકવાદીઓએ ન્યૂયોર્ક શહેરના બે ગગનચુંબી ટાવરોમાં વિમાનો ઘુસાડી ધ્વંશ કરી સેંકડોના

જાન લીધેલાં તેની પારવાર તબાહી વચ્ચે કેટલાંકને ટાવર પરથી હેમખેમ રોડ પર પહોંચાડી જાનના જોખમે જીવન બક્ષનાર રામપ્રકાશભાઈ કરીને એક બ્રહ્માકુમારે બનાવી છે.. તે જોઈને હું આનંદવિભોર થઈ ગઈ.

જીવન તો સહુ કોઈ જીવે છે, પરંતુ સાર્થક જીવન તો એને જ કહીશું- જેમાં કોઈને પણ કામ આવ્યાની ધધક સમાચેલી હોય. ❀❀❀

રક્ષાબંધન

રાજયોગિની બ્ર.કુ. સરલાદીદી (ડાયરેક્ટર – બ્રહ્માકુમારીઝ, ગુજરાત)

રક્ષાબંધનના દિવસે બહેનોના હૈયાઓમાં ભાઈઓ પ્રત્યે કલ્યાણકારી સંકલ્પોની હારમાળાઓ ચાલે છે. ભાઈઓ સુખ, શાંતિ અને સમૃદ્ધિ પ્રાપ્ત કરે તેવી લાગણીઓના સૂરો હૃદયવીણામાંથી ઉઠતા હોય છે. મનુષ્ય એ સામાજિક પ્રાણી છે. સમાજમાં માનવ સામે અવનવા પ્રશ્નોની વણઝાર આવતી હોય છે. સ્વયંની સલામતીની, રક્ષણની પણ અપેક્ષા રહે છે. બહેનોના હૃદયમાં ભાઈઓ પ્રત્યે દિવ્ય, પવિત્ર સ્નેહની સરવાણીઓ વહેતી હોય છે. લાગણીના સૂત્રમાં બંધાયેલ બહેનોના દિલમાં ભાઈઓ પ્રત્યે મંગલકારી ભાવનાઓ જન્મે છે. ભાઈ કોઈ ભેટ સોગાદો આપે તે કરતાં બહેનોની ભાવનાનું પદ્મ વધારે નમતું હોય છે. નિર્દોષ પ્રેમની, નિઃસ્વાર્થ પ્રેમની લાગણીઓ આ વિશ્વને દિવ્યતાની અનુભૂતિ કરાવે છે. આ લૌકિક વિશ્વમાં લૌકિક દ્રષ્ટિકોણથી ઉજવાતા આ તહેવારમાં બહેનોની ભાવનાઓ સીમિત હોય છે. જ્યારે પરમપિતા શિવ પરમાત્માએ પ્રજાપિતા બ્રહ્માના તનમાં દિવ્ય અવતરણ કરીને તહેવારોનાં આધ્યાત્મિક રહસ્યો સમજાવેલાં છે તેથી પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વવિદ્યાલયમાં રાજયોગનો અભ્યાસ કરતાં ભાઈ-બહેનોની ભાવનાઓ, વિચારધારાઓ હૃદમાંથી બેહદ તરફ પ્રયાણ કરે છે. પરમપિતા શિવ પરમાત્માએ જે બહેનો-કન્યાઓ માતાઓના શિરે જ્ઞાનનો કળશ મૂક્યો છે તે બહેનોની ભાવનાઓ લૌકિક દુનિયાનાં હૃદનાં બંધનોને વટાવીને સમગ્ર વિશ્વને પરિવાર ભાવથી જુએ છે. આ વિશ્વમાં વસતા તમામ આત્માઓ એક જ પરમપિતા પરમાત્માનાં સંતાનો છે. તેથી **વસુદૈવ કુટુંબકમ્** ની ભાવનાનું મૂર્ત સ્વરૂપ દિવ્ય અલૌકિક જીવન જીવનાર બહેનોમાં જોવા મળે છે. સર્વ આત્માઓ ઈશ્વરીય સંતાન હોવાને નાતે ભાઈ-ભાઈ છે. જ્યારે દેહદ્રષ્ટિ લુપ્ત થાય છે ત્યારે કેવળ આત્મિક ભાવની પવિત્ર દ્રષ્ટિ જ રહી જાય છે. તેથી હવે આ બહેનો સમગ્ર વિશ્વના આત્માઓને ભાઈ-

ભાઈની દ્રષ્ટિની નિહાળે છે.

જ્યારે હાડમાંસના બનેલા, પાંચ તત્ત્વોના પૂતળાં આ દેહની વિસ્મૃતિ થાય ત્યારે જ વાસ્તવમાં પવિત્રપ્રેમની ભાવનાઓ જન્મે છે. જ્યાં લૌકિક સંબંધોની ગંધ

આવે છે ત્યાં દેહભાનની દુર્ગંધ આવ્યા વિના રહેતી નથી. તેથી આ બહેનોની દ્રષ્ટિમાં દિવ્યજીવનના પંથે પ્રયાણ કરતાં જ લૌકિક સંબંધોની હૃદનીસૃષ્ટિ સમાપ્ત થઈ જાય છે. મનના સાંકડા ભાવો વિરાટની વાટે ગમન કરે છે. માત્ર પોતાના લૌકિક ભાઈઓનું કલ્યાણ થાય, મંગલ થાય તેવા ભાવો સીમિત ન રહેતાં સમગ્ર વિશ્વનું કલ્યાણ થાય તેવા ઉદાત ભાવોનાં આંદોલનો સમગ્ર વિશ્વમાં આ બહેનો વહેતાં કરે છે. દરેક આત્મા સ્વયંનો ચર્ચા પરિચય મેળવે, પરમપિતા પરમાત્માનો ચર્ચા પરિચય મેળવે અને આતમ જ્યોતિ જગાડીને માનવને દુઃખી અશાંત કરતા વિકારોના પંજામાંથી માનવમાત્રને મુક્તિ મળે તેવી ભાવનાઓ બહેનોના દિલમાં વહેતી હોય છે અને દિન-રાત દરેક આત્માઓને વિકારોમાંથી મુક્ત કરાવી ઈશ્વરીય સંતાન બનાવવાની ઝંખના હોય છે. જ્યારે સ્વયંની દ્રષ્ટિ, વૃત્તિ અને કૃતિમાં પવિત્રતા અને શ્રેષ્ઠતા ન આવે ત્યાં સુધી બહેનો સલામત નથી. તેથી આ સૃષ્ટિના સર્વ આત્માઓ નિર્વિકારી જીવન વ્યતીત કરવાનો સંકલ્પ કરે એ ભાવના હોય છે. તેમ થાય તો જ રક્ષાબંધનની શ્રેષ્ઠ ભાવના મૂર્તિમંત સ્વરૂપને પામે. નહિતર મોટીબહેન પોતાના નાનાભાઈ પાસેથી, ધનિક બહેન પોતાના ગરીબ ભાઈ પાસેથી, દેશમાં વસતી બહેન પોતાના વિદેશમાં વસતા ભાઈ પાસેથી પોતાના રક્ષણની અપેક્ષા કઈ રીતે રાખી શકે? વાસ્તવમાં રક્ષાબંધનના મૂળમાં પવિત્રતાની ધારણાનું બીજ રહ્યું છે. સ્વામી રામકૃષ્ણ પરમહંસ અને

શારદામણિદેવી, ગાંધીજી અને કસ્તુરબાએ પવિત્રતા અપનાવી દ્રષ્ટિને નિર્મળ બનાવી આદર્શ ઉદાહરણો પૂરું પાડ્યાં છે. તેથી પતિ-પત્ની વચ્ચેના સંબંધોમાં પણ પવિત્રતા અનિવાર્ય છે. જ્યારે માણસ સુખની ઝંખના કરે છે ત્યારે તેણે પવિત્રતાને તો પ્રથમ સ્થાન જ આપવું પડે, કારણ કે પવિત્રતા એ સુખશાંતિની જનની છે. પવિત્રતાની ધારણાની સાથે સાથે સ્વધર્મ, સ્વદેશ, સ્વલક્ષ, સ્વરૂપ, સ્વલક્ષણ, સ્વમાનની ગહનતામાં જઈ તેની ચથાર્થ અનુભૂતિ કરી શકાય છે.

પહેલાં બ્રાહ્મણો રક્ષાબંધન કરતા હતા. હવે બહેનો ભાઈઓને રક્ષાબંધન કરે છે. ખાસ કરીને શિવશક્તિઓના રક્ષાબંધનમાં અનેકવિધ ભાવનાઓની વણઝાર સમાયેલી છે. આ પર્વની સાચી સમજ આત્મિક સ્નેહ અને પવિત્રતાની ધારણા સ્વાભાવિક બનાવી દે છે. આ પર્વ વિષતોડક પર્વ પુણ્ય પ્રદાયક પર્વ છે. તેથી બહેનોએ મંગલકારી ભાવ રાખે છે કે ભાઈઓ વિષયવિકારોના બંધનમાંથી મુક્ત બની દિવ્ય, અલૌકિક અતીન્દ્રિય સુખની અનુભૂતિ કરે. કારણ કે સંગમયુગના આ જન્મની પવિત્રતાની ધારણા ભવિષ્યમાં આવનાર અટલ, અખંડ, નિર્વિકારી, નિર્વિદન અને સુખ, શાંતિ તથા સમૃદ્ધિથી ભરપૂર દુનિયા સ્વર્ગના માલિક બનાવે છે. આ ત્યારે જ શક્ય બનશે જ્યારે માનવ-માનવ વચ્ચે રહેલી દેહભાનની દીવાલ સમાપ્ત થાય અને દ્રઢ મનોબળ દ્વારા પવિત્રતાના પગરણ થાય. પવિત્રતાની પ્રતિજ્ઞાથી દ્રષ્ટિ, વૃત્તિ અને કૃતિની પવિત્રતા જળવાય તેમ જ કર્મોમાં પણ શ્રેષ્ઠતા આવે. હૃદયના લૌકિક, સ્વાર્થી સંબંધોનું રૂપાંતર દિવ્ય અલૌકિક ઈશ્વરીય પરિવારમાં થાય. વૃત્તિઓનું ઉર્ધ્વ કરણ થાય.

રક્ષાબંધન દ્વારા આત્મિક સ્મૃતિ અને પવિત્રતાની ધારણાની રક્ષાથી અનેક પ્રકારની અનુભૂતિ થાય છે. માનવને આજે અનેક પ્રકારની અસલામતી અનુભવાય છે. તેને તનનું રક્ષણ, ધર્મનું રક્ષણ, સતિત્વ અથવા પવિત્રતાનું રક્ષણ, કાળના પંજામાંથી રક્ષણ, સંકટો

સમસ્યાઓથી રક્ષણ તેમ જ માયાથી રક્ષણની અપેક્ષા હોય છે. રક્ષાબંધનનું પર્વ આ સર્વ પ્રકારના રક્ષણની શક્તિ બક્ષે છે. એટલું જ નહીં ભવિષ્યમાં આવનાર સતયુગમાં દેવપદની પ્રાપ્તિ કરાવી અડધો કલ્પ સુખી દેવતાઈ જીવનની પ્રાપ્તિ કરાવે છે. દૈવી બહેનો રક્ષાબંધન કરી ભાઈઓ માટે વિપુલ પ્રાપ્તિઓના દ્વારા ખુશ કરે છે. તેના બદલામાં કોઈ સ્થૂળ પ્રાપ્તિની અપેક્ષા રાખતી નથી, સ્વીકારતી નથી. ભૌતિક સ્વરૂપની ચીજવસ્તુઓ કે રોકડ રકમ આ બહેનો સ્વીકારતી નથી. માત્ર ભાઈઓમાં રહેલા વિકારો, વ્યસનો, ખરાબ ટેવો આદિનું દાન સ્વીકારે છે જેથી ભાઈઓ આ દોષોમાંથી મુક્ત બની જીવનને સુખ, શાંતિ અને દિવ્યાનંદથી સભર બનાવી શકે.

આ તહેવારે ભાઈઓની પણ એ ફરજ થઈ જાય છે કે આ સૃષ્ટિની સર્વ બહેનો તરફ, સર્વ આત્માઓ તરફ આત્મિક દ્રષ્ટિ, વૃત્તિ અને કૃતિ રાખે. બહેનો દિવ્ય જીવનના પથ પર વિહરી શકે તે માટે તેની પવિત્રતાની રક્ષા માટે સર્વસ્વ ન્યોછાવર કરી શકે. દેહના સંબંધોની સમાપ્તિ કરી વિકારી દ્રષ્ટિનું રૂપાંતર આત્મિક રુહાની દ્રષ્ટિમાં કરે, બહેનો ઉપર થતા અત્યાચારો રોકવા માટે પુરુષાર્થ કરે, આ સન્માનની ભાવના જાળવવા માટે કટિબદ્ધ બને. પરમપિતા પરમાત્માએ જ્યારે સ્ત્રી શક્તિને અગ્રિમ સ્થાન આપી જ્ઞાનનો કળશ આપ્યો છે ત્યારે તેનું ગૌરવ આંકી ઈશ્વરીય સેવાના કાર્યોમાં, ધરતીને સ્વર્ગ બનાવવાના પુરુષાર્થમાં પોતાનો સર્વ પ્રકારનો સહયોગ આપે. પવિત્રતાની ધારણા માટેના આધારસ્તંભો બ્રહ્મચર્ય, સાત્ત્વિક ખોરાક, સત્સંગ અને દિવ્ય ગુણોની ધારણા સ્વયં કરે અને બીજાઓ પાસે પર કરાવડાવે. સૃષ્ટિમાં આત્મિક શુદ્ધિ માટેના, પવિત્રતાનાં આંદોલનો વહેતાં કરે. સૃષ્ટિના દુઃખી અને અશાંત આત્માઓને ઈશ્વર મિલનના રાહનો પરિચય આપે. ત્યાગ, તપસ્યા અને સેવા દ્વારા આ પર્વના પ્રાણને સાર્થક કરવા તત્પર બને.

રક્ષાબંધનનો તહેવાર એવી રીતે ઉજવવો જોઈએ કે જેથી માનવમાં કોઈ પણ પ્રકારની અપવિત્રતા

અથવા નબળાઈ મનના દ્વારે ફરકી પણ ન શકે. તેથી રક્ષાબંધનના દિવસે સૂક્ષ્મ દ્રઢ સંકલ્પનો તાંતણો અર્થાત્ બંધન બાંધવું જોઈએ કે -

૧. માનસિક સંકલ્પોમાં પણ અપવિત્રતાનો પ્રહાર-આક્રમણ ન થાય તે માટે મનસાની વૃત્તિને સંપૂર્ણ શક્તિશાળી બનાવીએ.
૨. સદા સ્વયંની રુહાની-આત્મિક ભાઈ-ભાઈની સ્થિતિ સ્વ-સ્થિતિ અર્થાત્ આત્મિક ભાઈ-ભાઈની સ્થિતિ-નિરંતર રહેવાનો અભ્યાસ કરીએ.
૩. પરચિંતન અને વ્યર્થ બોલચાલને સદાને માટે સમાપ્ત કરીએ.
૪. દરેકના પ્રત્યે આત્મિક સ્નેહ, આદર રાખીને સંગઠનને એક મત બનાવીએ.
૫. સર્વ ઈશ્વરીય મર્યાદાઓનું પૂર્ણ રીતે પાલન કરીને દૈવી ગુણવાન બનીએ.

આ રક્ષાબંધનના પ્રાણતત્ત્વને અનુસરીને દ્રષ્ટિ અલૌકિક, મનને શીતળ, બુદ્ધિને રહેમદિલ અને મુખને મૂઘુ-બનાવવાં જોઈએ. પોતાની નબળાઈઓને દ્રઢ સંકલ્પ દ્વારા સદાને માટે વિદાય કરવાનું આ પર્વ છે. આ સમયે પરમાત્મા દિવ્ય અવતરણ કરીને આપણને તહેવારોના આધ્યાત્મિક રહસ્યો સમજાવી ભવિષ્યમાં આવનાર સતયુગી વિશ્વ માટે લાયક બનાવે છે. પરમાત્માને એવા મનુષ્યોની જરૂર છે, જેઓ પવિત્રતાના બંધન અપનાવી પવિત્ર જીવન જીવવા તૈયાર હોય. જેઓને આ યુગનો ક્ષણભંગુર પ્રભાવ પસંદ ન હોય. તેઓ અંધકારમાંથી પ્રકાશમાં જવા ઈચ્છતા હોય તેઓ માટે આ પર્વ સોનેરી તક છે.

(પેજ ૨૨ નું અનુસંધાન)

આધ્યાત્મિકતામાં માનનાર છે. તેમનો આત્મવિશ્વાસ આધ્યાત્મિક શક્તિમાંથી આવે છે. અહીં આધ્યાત્મિકતાનો અર્થ ફક્ત મંદિરમાં જઈને પૂજા-પાઠ કરવા નહિ પરંતુ તમારું જીવન નીતિવાન, જીવનમાં નિખાલસતા, વચનબદ્ધતા, મહેનત કામ પ્રત્યે લગાવ, કર્મયોગ સાથે અનેકાનેક સદગુણોનો સમાવેશ થાય છે. આ ઉદાહરણથી સાબિત થાય છે કે જે લોકો નીતિવાન હોય અને બ્રહ્મમૂર્તિથી લઈને રાત્રિ સુધી પોતાનું જીવન મૂલ્યો સંપન્ન વ્યતીત કરતા હોય તેને કુદરતી રીતે જ આત્મવિશ્વાસ પ્રાપ્ત થાય છે. શિવપિતા એની છત્રછાયા બની રહે છે.

આત્મવિશ્વાસ જગાડવા નિયમિત રીતે સવારમાં ઉઠતાની સાથે ૧૦ વખત આત્માના ૭ ગુણો જ્ઞાન, પવિત્રતા, શાંતિ, સુખ, આનંદ, પ્રેમ શક્તિનું ચિંતન કરવામાં આવે. પરમપિતા મારા પારલૌકિક પિતા જે ગુણોનો સાગર છે હું તેમનું સંતાન માસ્ટર ગુણસ્વરૂપ છું, જે શક્તિ ભગવાનમાં છે તે મારામાં પણ છે. તેમણે જ મને સંસારમાં શ્રેષ્ઠ કાર્યો કરવા માટે મોકલેલ છે.. જે સદા મારી સાથે છે. તેમના આશીર્વાદના હાથ મારા ઉપર છે. વરદાન આપી રહ્યા છે સદા સફલતા ભવઃ, આ ચિંતન ૨૧ દિવસ સુધી કરવામાં આવે અને અર્ધજાગૃત મનમાં આ સંદેશ પ્રવેશ કરી જાય એટલે સ્વતઃ ગુણોનો સંચાર થાય છે. આત્મવિશ્વાસ ભરપૂર માત્રામાં આવશે. અસંભવ કાર્ય સંભવ બનશે, ચમત્કારી કાર્યો થવા લાગશે. કહેવાય છે

“કર હૌસલેં બુલંદ, ઈશદે અટલ તો તુજાન ભી કસ્તી કો કિનારે તક પહુંચ્યા દેતે હૈ.”

ચિંતનિકા

જેમ ઊંચી મંઝિલે પહોંચતાં પહેલાં આંધી તોફાન આવે છે. સ્ટીમરને પણ સમુદ્રના વમળમાંથી પસાર થવું પડે છે. એ રીતે માયા (વિકારો)નાં તોફાનો તો આવશે જ પરંતુ ગભરાશો નહીં, ઠાકશો નહીં, અટકશો નહીં. સાથી (પરમાત્મા)ને સાથે રાખો, તો દરેક મુશ્કેલી સહજ બની જશે.

હિંમતવાન બનો, તો મદદ અવશ્ય મળશે.

યુવા વિભાગ - યુવા જીવનમાં આત્મવિશ્વાસ - સફળતાની યાત્રી

બ્ર.કુ. મુકેશ જોષી, ભાવનગર

માનવ જીવનની સફળતાનો આધાર તેના જીવનમાં રહેલા માનવીય મૂલ્યો પર છે. મૂલ્યથી જીવન મૂલ્યવાન બને છે. આત્મ વિશ્વાસનો અર્થ થાય છે પોતાનામાં સંપૂર્ણ વિશ્વાસ. પોતાની શક્તિ, ક્ષમતા ઉપર વિશ્વાસ. કોઈપણ કાર્ય સંભવ છે. સફળતા નિશ્ચિત છે.

સફળતા નથી હોતી હસ્તરેખામાં, ચણાયેલી ઈમારત નથી હોતી નકશામાં. જીવનમાં સૌ પ્રથમ આત્મ વિશ્વાસ જરૂરી છે. ક્રમશઃ ધીરજપૂર્વક સમજી વિચારી, આચરણબળ વધારી અનુભવી મૂર્ત બની શકાશે. આત્મવિશ્વાસ મહાન વ્યક્તિઓમાં મહાનતાનું સર્જન કરે છે. અબ્રાહમ લિંકન, નેપોલીયન, એપીજે અબ્દુલ કલામજી, કિરણબેદી, બ્રહ્માબાબા, માતેશ્વરી મમ્મા વગેરેએ પોતાના જીવનમાં કોઈપણ કાર્ય અસંભવ નથી તે સાબિત કરી બતાવેલ છે. ખીલેલા ફુલો જેવા, પડતા ધોધ જેવા,, ગર્જના કરતા સિંહ જેવા આકાશમાં ઉડતા પંછી જેવા માણસો તમે જોયા હશે. આ બધી જ બાબતના મૂળમાં આત્મવિશ્વાસ છે.

‘કદમ હો અસ્થિર જેના તેને રસ્તો કદી જડતો નથી અડગ મનના માનવીને હિમાલય પણ નડતો નથી.

આત્મ વિશ્વાસ શબ્દ સરલ લાગે પરંતુ ધારીએ તેટલો સરલ નથી. સાગર જેવી ઉંડાઈ અને આકાશ જેવી ઉંચાઈ તેમાં સમાવાયેલ છે આપણામાં રહેલાં જ્ઞાન, ગુણ અને શક્તિઓ છે તે જ જીવનમાં સફળતા અપાવે છે. આ ગુણને પ્રગટ કરવા આપણામાં ઉમંગ, ઉત્સાહ, ધગશ,, આશાવાદ જેવા ગુણો અનિવાર્ય છે. **‘દિખાદો દુનિયા બદલે ચે વક્ત કી આવાઝ હૈ. દિખાદો દુનિયા કો તુમ યુવા હો. જીસ પર પ્રભુકો નાઝ હૈ. ઈન્તઝારમે ગુજર ના જાયે ચે ઉઝ્ર. દેખતા હૈ વિશ્વ તુજ કો, કહાં હે તેરી નઝર કહાં હૈ તેરી નઝર.’**

નિષ્ઠાથી આત્મ વિશ્વાસમાં વધારો થાય છે. આત્મનિષ્ઠાથી કરવામાં આવેલ દરેક કામ ગુણવત્તાવાળું બને છે સાથે લોકો પણ તેની ઉત્તમ નોંધ લે છે. જ્યારે આપણે એક બલ, એક ભરોસો રાખી આગળ વધીએ છીએ

ત્યારે બહારની સહાયતાની અપેક્ષા રહેતી નથી.

આત્મવિશ્વાસ જીવનમાં ચાલતી સતત પ્રક્રિયા છે. જીવન સતત ચાલતું ધબકતું રહે એ જીવન છે. શિથિલતા, સ્થિરતા, વચોવચ ઉભા રહી જવું એ આત્મવિશ્વાસમાં મોટો અવરોધ છે. આત્મ વિશ્વાસ રૂપી હોડી, નકારાત્મક વિચારો છોડી સજાગતાપૂર્વક ચાલવા લાગે છે.

- આત્મવિશ્વાસ વધારવા નિયમિત બ્રહ્મમૂર્તે પ્રભુ મિલન કરો.
- જ્ઞાન મુરલીનુ શ્રવણ,મનન, આચરણમાં લાઓ.
- ચિંતા કરવાનું છોડો, કારણ શરીરના સ્નાયુઓનું ખેંચતાણ , આંતરડાની સમસ્યા માથાનો દુખાવો, શારીરિક ઉપાધિને નોંતરે છે. જે આત્મવિશ્વાસ ઘટાડે છે.
- રાત્રે સૂતા પહેલા ઉઠ્યા પછી, પ્રભુ ચિંતન કરો, રાત્રે મીઠી ગાઢ નિદ્રા લો.
- નવસર્જન કરો. પડકાર ઝીલો, તમારું કદ વધારતા જાઓ.
- નિયમિત સાત્વિક ખોરાક લો, જરૂર જણાય હોજરીને એક દિવસ આરામ આપવો એટલે કે ઉપવાસ કરવો.

આમ કરવાથી આત્મવિશ્વાસ વધશે. આત્માનું જોડાણ સર્વશક્તિવાન પરમાત્માશિવ સાથે થાય એટલે સ્વભાવ, સંસ્કાર, વૃત્તિ દ્રષ્ટિ પરિવર્તન થાય છે. **“લો હિંમત સે કામ બચ્ચે જીવન હે સંગ્રામ, તુકાન સે મતડર ભૈયા શિવબાબા હૈ તેરા ખિવૈયા.”**

જે માનવીમાં આત્મવિશ્વાસ આવે તેનું અભિમાન, અહંકાર સંપૂર્ણપણે ઓગળી જાય છે. વ્યક્તિ વિશેષ બની જાય છે ત્યારે બેહદની દ્રષ્ટિ બની જાય છે વિશ્વબંધુત્વની ભાવના ચરિતાર્થ થવા લાગે છે.

આત્મવિશ્વાસ પ્રત્યેક માનવ જીવનમાં નાની મોટી સફળતા અપાવે છે ત્યારે લોકો તેની સફળતાને ધ્યાનમાં લઈને પ્રોત્સાહન આપે છે, સ્વીકાર કરે છે. ત્યારે આત્મવિશ્વાસનો વિકાસ થાય છે. એટલે જ શિવપિતા

પોતાના બાળકોને જ્ઞાન મુરલીમાં મીઠું બચ્ચે, ખ્યારે બચ્ચે, માયાજીત બચ્ચે મહાવીર બચ્ચે કહી સંબોધન કરે છે.

એક સત્ય ઘટના એક ખૂબ જ હોંશીયાર વિદ્યાર્થી ગણિતની પરીક્ષા આપી રહ્યો હતો તેણે પરીક્ષાપૂરી થવાના સમય પહેલા બધા જ દાખલાઓના જવાબ લખી નાખ્યા હતા. અચાનક પોતાની બાજુમાં બેઠેલ વિદ્યાર્થીના પેપર પર નજર પડી પોતાના જવાબ કરતા બીજો જવાબ લખ્યો હતો તેને સંશય થયો પોતાનો જવાબ કદાચ ખોટો હોય તે જવાબ તે સુધારી બાજુના વિદ્યાર્થીનો જવાબ લખી નાખ્યો. પરિણામ આવ્યું ત્યારે પહેલા જે જવાબ લખ્યો હતો તે સાચો હતો. બાજુમાંથી જોઈને લખેલ જવાબ ખોટો પડ્યો. આત્મવિશ્વાસના અભાવના કારણે પ્રથમ નંબર આવવાના બદલે બીજો નંબર આવેલ હતો.

આત્મવિશ્વાસનો અભાવ :

- મને બધું જ આવડે છે મારે કાંઈ જ શીખવાની જરૂર નથી. કાર્ય અંતે ભ્રમ હોય તેવું લાગે.
- જ્ઞાનનો અતિરેક, સમય, સંજોગ, પરિસ્થિતિ જોયા વિના જ્ઞાન આપવું.
- નામ બડા ઔર દર્શન ખોટે, મોટી મોટી વાત કરે આચરણમાં અભાવ જોવા મળે છે.
- હું કહું તે જ સાચું છે તે સિદ્ધ કરવા જોશથી વ્યવહાર કરે છે.
- હું કાંઈક છું, મારી પ્રશંસા થાય એવા પુરુષાર્થ કરવા પાછળ હોય છે.
- જીવનમાં ઉમંગ ઉત્સાહનો અભાવ, સંતોષનો અભાવ જણાય છે.
- અન્યને નીચા દેખાડવા મજાક મસ્તી કરવાની આદત હોય છે.
- સમયસર બધું જ થઈ જશે કોઈ જ મહેનત કે પુરુષાર્થ કરવાની જરૂર નથી.

વધારે પડતા આત્મવિશ્વાસથી લીધેલા નિર્ણય અમલ કરવામાં ખરાબ અસર પડે છે. આપણામાં આત્મવિશ્વાસની પૂંજી હોયતો આપણે ઓછામાં ઓછા સાધન, સહયોગનો

ઉપયોગ કરી સફળતા પ્રાપ્ત કરી શકીએ છીએ. આપણા દેશના પૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ એ. પી. જે. અબ્દુલ કલામજીનો જન્મ એક સાધારણ ગરીબ મચ્છીમાર પરિવારમાં થયેલ હતો. ૧૪ વર્ષની ઉંમરમાં તેઓ ન્યૂઝ પેપરો વેચીને પોતાના ભણતરનો ખર્ચ કાઢતા હતા. તેમની બહેને પોતાના ઘરેણા વેચીને તેમને એન્જિનીયરીંગ કૉલેજમાં પ્રવેશ અપાવ્યો હતો. તે તેમનો આત્મવિશ્વાસ હતો. જેમણે કલામજીને એક ગરીબ પરિવારમાંથી કાઢીને દુનિયાની સૌથી મોટી લોકશાહી ભારત દેશના રાષ્ટ્રીય અધ્યક્ષ બનેલ. બ્રહ્માકુમારીઝ સંસ્થાની મુલાકાત વેળાએ તેમને પૂછવામાં આવેલ પ્રશ્નના જવાબમાં તેમણે કહેલ કે, લોકોના ઉપયોગી કાર્યમાં તેમને લગ્ન કરવાનો સમય ના મળ્યો. તેમણે માંસાહાર કરેલા નથી. સંપૂર્ણ સાત્વિક ભોજન સ્વીકાર કરેલ છે. ઈશ્વર કર્મોની ગહનગતિમાં માનનાર આ માનવીએ શૂન્યમાંથી સર્જન કરેલ.

આત્મા પરમાત્મા સાથે તાદાત્મ્ય જોડવાનો એક અદભુત અનુભવ :

આપણા દેશમાં ભાગ્યે જ કોઈ કિરણબેન બેદીને નહીં જાણતું હોય. એક સશક્ત મહિલા પોલીસ ઓફિસર હતા. તેઓને સને ૧૯૯૪માં રેમન મેગ્સેસ એવોર્ડ આપવા માટે જ્યારે બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સે પસંદ કર્યા ત્યારે તેઓએ કહ્યું હતું કે “કિરણબેદીનો અદભુત આત્મવિશ્વાસ અને ભારતીય પોલીસમાં તેમનું નેતૃત્વ જોઈને તેમને આ એવોર્ડ માટે સરકારી સેવાઓના ક્ષેત્રમાં પસંદ કર્યા છે. આ ઉપરાંત તેઓએ કાદમિ કન્ટ્રોલ, ડ્રગ રીહેબિલિટેશન અને હુકમ પ્રિઝન રિફોર્મના ક્ષેત્રમાં અલગ અને અગત્યના કામો કર્યાની નોંધ લેવાઈ છે.” - કિરણબેદી માટેનું સાઈટિશન રેમન મેગ્સેસ એવોર્ડ પ્રેઝન્ટેશન સેરીમની તા. ૩૧-૮-૧૯૯૪ ફિલિપાઈન્સના મનીલા ખાતે યોજાયેલ.

આટલી મોટી ઉંમરે તેમનામાં રહેલા આત્મવિશ્વાસથી તે હજુ પણ જવાન છે. કિરણબેદીનું કહેવું છે કે “**મોજાઓની સામે જવું ઘણું મુશ્કેલ છે, પણ છતાં તમે આમ કરીને એવા સ્થાને પહોંચી જાવ છો જ્યાં નથી પહોંચી શકવું.** તેઓ આત્મવિશ્વાસના જીવંત ઉદાહરણ છે. તેઓ (અનુસંધાન પેજ નં. ૨૦ પર)

શિક્ષણની ક્ષિતિજે - બેહદનો ત્યાગ

બ્ર.કુ. અનુબેન - રાજુલા (સૌરાષ્ટ્ર)

ત્યાગ એટલે છોડવું. ત્યાગની ત્રણ પદ્ધતિઓ છોડવું, છોડાવવું, છૂટવું.

છોડાવવું : મુસીબત, સમસ્યા, સલાહ પ્રમાણે છોડાવવું. ઘણા પ્રશ્નો, મુસીબત તકલીફને ધ્યાનમાં રાખીને ઘણું વિચારીને છોડાવી દીધું અને અંતે મૂકી દીધું. સમય પ્રમાણે ત્યાગ કરવો પડ્યો. જેમ કે શારીરિક રીતે અક્ષમ થયા તો માનસિક સ્થિતિ અપ્રમાણિત બની.. ધંધો વ્યવસાય કે વ્યવહાર કે સામાજિક સ્થાનોનો ત્યાગ કરવો પડ્યો. ધન દોલત, વૈભવ પદાર્થ, વ્યક્તિઓનો ત્યાગ કર્યો.

છૂટવું : લાચારીથી છૂટવું. સમય અનુસરી માન્યતાને અનુસરી ધન, દોલત, મિલ્કત, વ્યવસાય, સગા-સંબંધી પ્રિયજનો છૂટી ગયા. લાચારી હાલતમાં છોડવા પડ્યા.

છોડવું : સામે ચાલીને, સમજી વિચારીને છોડવું. સમજણપૂર્વક સમજને ધ્યાનમાં લઈને યોગ્ય સમયે છોડવાની ક્રિયા.

ત્યાગ ત્રણ રીતે થઈ શકે :

- (૧) અલ્પકાળ માટે
- (૨) વધુ સમય માટે
- (૩) સદા કાળ માટે.

(૧) અલ્પકાળ માટે :-

વ્રત, નિયમ, મર્યાદા, સમય, આયુને ધ્યાનમાં લઈને અલ્પકાળ માટે થતો ત્યાગ. વસ્તુ, વૈભવ, વ્યક્તિનો ત્યાગ.

(૨) વધુ સમય માટે :

પરિસ્થિતિ, સમસ્યાઓ, પ્રશ્નોને ધ્યાનમાં લઈને ત્યાગ.

(૩) સદાકાળ માટે :

સમજીને ઉત્તમ પ્રાપ્તિ માટે જ્ઞાનને સામે રાખીને

સમયને પારખીને કરવામાં આવતો ત્યાગ.

ત્યાગ કોનો? હદનો ત્યાગ કે બેહદનો ત્યાગ

હદનો ત્યાગ :

વસ્તુ, વૈભવ, વ્યક્તિનો ત્યાગ. સમય, પરિસ્થિતિ, લાચારીથી ત્યાગ. પછી તે સદાકાળ માટે હોય તે હદનો ત્યાગ કહેવાય. હદના ત્યાગી દ્વારા વસ્તુ, વૈભવ, વ્યક્તિને છોડી દીધા હોવા છતાં તે છૂટતા નથી.. મન-બુદ્ધિ (સંકલ્પ, વૃત્તિ) છોડી દીધેલામાં જ અટવાતી રહે છે. મન-બુદ્ધિ છોડેલાને જ વારંવાર સંકલ્પરૂપમાં પાણી પીવડાવી છોડને બુદ્ધિમાં જીવંત રાખ્યા કરે છે અને ધ્યાનમાં તે વિદ્યનરૂપ બનતાં પ્રાપ્તિઓથી વંચિત દશામાં કાયમ અવઢવમાં ફસાયા કરે છે.

બેહદનો ત્યાગ :

આત્મા, પરમાત્મા, સંસારચક્રનું જ્ઞાન બુદ્ધિમાં રાખીને એટલે જ્ઞાન, ગુણ, શક્તિના ધારક સ્વયંને સમજીને જ્ઞાન, ગુણ, શક્તિના દાતા પરમાત્માને અનુભવીને તથા વર્તમાન સમય પ્રાપ્તિનો સમય પારખીને કરવામાં આવતો અથવા તો આપમેળે થઈ જતો ત્યાગ એટલે બેહદનો ત્યાગ . જેમ કે દીવાનો પ્રકાશ અંધકારને દૂર કરે, સત્ય અસત્યતાને દૂર કરે. અજવાળું જ અંધારાને સમાપ્ત કરે તેમ પોતાની આત્મિક અવસ્થા, પરમાત્મ-જ્ઞાન અને સમયનું ધ્યાન જ બેહદનો ત્યાગ કરાવે છે. આત્મા (સ્વયં) પોતાની અંદર રહેલા અજ્ઞાનતા, અસત્યને દૂર કરે અને અંદરમાં રહેલી અજ્ઞાનતા કાયમ માટે દૂર થવાની ક્રિયા સ્વતઃ ચાલે તેનું નામ બેહદનો ત્યાગ. જેમાં વ્યક્તિ, વૈભવ, વસ્તુઓ હોવા છતાં આંતરિક ભાવના પારદર્શક બની જાય છે.

શિવબાબાના અનેક સ્થાપત્યો લીલાના રૂપમાં, મંદિરોના અનેક નામો છે. તેમના કાર્યકાળ, કાર્યપદ્ધતિ, કાર્યલીલાના રૂપમાં અનેક નામો છે, તેમાંનું અતિ વિશેષ નામ છે પશુપતિનાથ. પશુઓના અધિપતિ કે પશુતાઓ

ઉપર અધિપતિ. પશુ સાથે પશુતા અક્ષરો જો જોડી દેવાય તો અર્થનો અનર્થ ઉભો થઈ શકે છે. હવામાં ઉડતા, ચાર પગે ચાલતા કે પેટે ઘસડાઈ વિચરતા કે પાણીમાં તરતા જળચર આ બધા પશુ પ્રાણીધનની કોઈને કોઈ વિશેષતા, વિચિત્રતા અથવા નવીનતા અને તેમના અંદર કોઈને કોઈ અવગુણ વ્યાપ્ત જોવા મળે છે.

આમ જોઈએ તો દેવીદેવતા જેમને ઈષ્ટ સ્થાપીત કરીએ તેઓ સાથે કોઈને કોઈ પ્રાણી પશુધન સાથે રાખીએ છીએ. જેવા કે નિરાકાર જ્યોતિર્ભય શિવપિતાના મંદિરમાં તો નાગ, નંદી (બળદ), કાચબો, હાથીના મુખવાળા ગણપતિ તથા હનુમાન (વાનર) હોય છે. તેવી જ રીતે વિષ્ણુ સાથે શેષનાગ, ગરુડ. કૃષ્ણ સાથે મોરપીંછ, શેષનાગ, ગાય. રામસીતા સાથે વાનર. બ્રહ્મા સાથે નંદી (બળદ). ગણપતિ સાથે ઉંદર. દત્તાત્રેય સાથે કૂતરો, કાર્તિકેય સાથે મોર. હનુમાન સાથે વાનર. જુલેલાલ સાથે માછલી, દુર્ગા સાથે સિંહ. અંબા સાથે વાઘ. બહુચર સાથે કુકડો, ખોડીચાર સાથે મગર. ગાયત્રી સાથે હંસ. સરસ્વતી સાથે મોર. હંસ, લક્ષ્મી સાથે હાથી. વૈષ્ણવદેવી સાથે કબુતર. ઉમિયા સાથે નંદી. દશામા સાથે ઉંટ. મેલડી સાથે બકરો. આવા અનેક દેવી દેવતાઓની સંગાથે પશુ, પ્રાણી પક્ષી રાખીએ છીએ.

આપણે ક્યારેય જોયું છે કે કીડી બીજી કીડીને ચટકો ભરે, કૂતરો બીજા કૂતરાને બટકુ ભરે, સાપ બીજા સાપને ડંખ મારે, સિંહ બીજા સિંહને ફાડી ખાય? આપું તો ક્યારેય બનતું નથી. એક પ્રાણી તેના સમાન પ્રાણીથી ક્યારેય ડરતો નથી. પશુપંખીઓ કોઈને કોઈ શારીરિક વિશિષ્ટતાથી પ્રખ્યાત છે. ત્યારે આંતરિક કોઈ ક્ષતિપણ છે. આમ દરેક દેવી દેવતા સાથે પશુઓ પણ પૂજાય છે. પરમાત્મા શિવબાબા આ ધરતી પર માનવને જ્યારે વિદેહી બનાવવાના પ્રયોગ કરવા માટેનું જ્ઞાન આપ્યું, વૈરાગ્ય લાવવા માટેની પ્રેરણાઓ આપી, તપસ્યા કરવા માટેનો માર્ગ બતાવ્યો ત્યારે જ જરૂરત પડી કે માનવ મનની અંદરમાં રહેલી ક્ષતિઓને દૂર કરવાની અને સુંદર લક્ષણો

ધારણ કરવાની, અંદરમાં પ્રવેશી ગયેલ પશુતાઓની મુક્તિ જ ખરા અર્થમાં ત્યાગનો માર્ગ બતાવે છે. પરમાત્મા શિવ બાબા જ શિક્ષક બની ત્યાગ-વૈરાગ્ય તપસ્યાનો પાઠ ભણાવે છે એ જ પશુપતિનાથ શિવપિતા પરમાત્મા છે.

દ્વાપર યુગના સમયથી માનવમાં પશુતાઓના બીજ તો રોપાઈ ગયેલ હતાં અને તે મોટા વૃક્ષના રૂપમાં વૃદ્ધિ થતાં કલિકાલમાં તે ખૂબ વિસ્તરીને વૃદ્ધિ પામતાં-પામતાં આખરે જમીનમાં ઉતરીને વડવાઈનું રૂપ ધારણ કર્યું. આમ કલિયુગમાં માનવ પશુતાને આચરતો બે પગાળો સાક્ષાત પશુ જ બની ગયો. સંસ્કૃતમાં કહ્યું છે કે-

સાહિત્ય-સંગીત-કલા વિહિનઃ

સાક્ષાત પશુ-પૂચ્છ વિષાણ હીનઃ

એટલે કે

સાહિત્ય- સર્વનું હિત કરવા માટે કોઈ જ્ઞાન પ્રાપ્તિની દ્રષ્ટિ ન હોય

સંગીત - જીવન સાથે મૃદુતા ભરેલો તાલમેલ ન હોય

કલા - વ્યવહાર કલાહીન બનાવીને જિંદગી જીવતો હોય તેવો માનવ વાસ્તવમાં સાક્ષાત પશુ પૂચ્છ (પૂછડા) તથા વિષાણ (શિંગડા) વગરનો છે. હાલ સમાજમાં આ ચિત્ર દેખાય છે. ચારેતરફ હુંસાતુંસી, વેર-વિરોધ, વિકૃતિ, ભ્રષ્ટતા, ભ્રામકતા, પોકળતા, અજ્ઞાનતા અને તેના બૃહદ પરિણામો, ચોરી, લૂંટ, હત્યા, બળાત્કાર, પાપ દેખાઈ રહ્યાં છે. વાસ્તવમાં નરી પશુતા દેખાઈ રહી છે. એ જ માનવ વળી દેવતાઓનો પૂજક આરાધક-સાધક છે. જે મનમાં ભરેલ પશુતાઓને કીમિયો ઉપાય જેની પાસે છે તેવા જ આરાધક દેવ પાસે જઈને પશુતા મટાડવાની વિનંતી કરતો દેખી શકીએ છીએ.

દરેક દેવ-દેવીને પશુઓ સંગાથે દેખાડીને આ દેવી દેવતાઓને તે પશુતાને ઉખાડીને ફેંકી દેવાનો કોઈ પ્રયોગ ક્યો છે, કોઈ પ્રયોગ ક્યો હશે? એક કવિએ કહ્યું છે 'યોગી વહી જો કરતા હૈ ત્યાગ સબ વિકારો કા'. એ વિકૃતિને છોડવાની એ અદ્ભુત ક્રિયાને અથવા સમજણપૂર્વક

(અનુસંધાન પેજ નં. ૯ પર)

ઈશ્વરની લીલા

બ્ર.કુ. કિશોર મહેતા, ધોરાજી

અજબ તેરી કારીગરી રે કિરતાર સમજ ન આચે
લીલા તેરી, બદલે રંગ હજાર. અજબ તેરી કારીગરી રે
કિરતાર.

કહેવાય છે કે ઈશ્વરની લીલા અપરંપાર છે. આપણને તેની લીલા સમજાતી નથી ત્યારે આ ગીત ગાવામાં આવે છે. આજે તેમની મહત્વની લીલાની વાત કરીએ. દયાના સાગર પરમપિતા પરમાત્મા પોતાના ગરીબ બની ગયેલા સંતાનોને ધનવાન બનાવવા પોતાનો જ્ઞાનનો ખજાનો આપે છે કેમ કે જ્ઞાનને કહે છે કમાણીનું સાધન.

કમાણી કરવા માટે લાયકાત મેળવવી જોઈએ.... લાયકાત મેળવવા ભણતર ભણવામાં આવે છે. જેમ ઊંચું ભણતર તેમ ઊંચી લાયકાત આવે અને ઊંચી લાયકાત જ આપણને માલામાલ એટલે કે સર્વ પ્રકારે ધનવાન બનાવે છે. ઊંચામાં ઊંચું ભણતર કયું જેનાથી ઉચ્ચ પ્રકારના ધનવાન બની જવાય? આ વાત સમજાવવા એક દ્રષ્ટાંત જોઈએ.

કથા કહે છે કે ૧૦ વર્ષના નચિકેતાને એક વાર યમરાજા પ્રસન્ન થાય છે. નચિકેતાને વરદાન માગવાનું કહેવામાં આવે છે. નચિકેતા માગે છે કે ‘મને આત્મવિદ્યા શીખવો.’

“હેં? આત્મવિદ્યા? એ તો દેવોને પણ દુર્લભ છે! બીજું કંઈક માગ. તું કહે તો તને ઈંદ્રનું ઈંદ્રાસન આપું. તું કહે તો તને કુબેરનો ભંડાર આપું.” યમરાજાએ કહ્યું.

ચતુર નચિકેતા આત્મવિદ્યાનું મહત્વ સમજી જાય છે. અને કહે છે કે, “મારે ન તો ઈંદ્રનું ઈંદ્રાસન જોઈએ. ન તો મારે કુબેરનો ભંડાર જોઈએ. મને બસ આત્મવિદ્યા શીખવો.”

આ આત્મવિદ્યા એવી મૂલ્યવાન છે કે તેનાથી ઈશ્વર સાથે અનુસંધાન કરી શકાય છે જેને પરિણામે આપણે અતીન્દ્રિય સુખનો જે અનુભવ કરી શકીએ છીએ એ

અવર્ણનીય છે.

એ જ્ઞાનસૂર્યના જ્ઞાન કિરણોમાં સ્નાન કરવાથી આત્માનું ઓજસ વધી જાય છે કેમ કે જ્ઞાન કિરણોના એકત્રીકરણના પાવરથી જનમ જનમના પાપ બળીને ભસ્મ થઈ જાય છે!

એ ગુણોના ભંડાર સાથે અનુસંધાન સાધવાથી તેમના એક પછી એક ગુણ આપણામાં ખીલવાથી આપણે ગુણવાન બનીએ છીએ. આ ગુણવાન વ્યક્તિને ચરિત્રવાન કહે છે. આ ચારિત્ર્ય એ આપણી અને દેશની સૌથી મોટી તાકાત છે. ચારિત્ર્યવાન હોવું એ આપણી સૌથી મોટી મૂડી છે.

સ્વાસ્થ્યને પણ સંપત્તિ કહે છે. તેથી તો કહેવાય છે પહેલું સુખ તે જાતે નર્ચા. આ ‘જાતે’ શબ્દ સમજવા જેવો છે. જો પોતાને દેહ સમજવામાં આવે તો માત્ર શારીરિક તંદુરસ્તીનું ધ્યાન રખાય છે. પરંતુ જો પોતે કાર્ય કરવાનું સાધન સમજવામાં આવે તો આત્માના આરોગ્ય પ્રત્યે પણ કાળજી લેવાય છે. શરીરનું સ્વાસ્થ્ય પણ સારું રહે તેનું ય ધ્યાન રાખવામાં આવે છે.

આત્માની ઈન્દ્રીયોમાં મન-બુદ્ધિ અને સંસ્કારનો સમાવેશ કરવામાં આવે છે. મનમાં સંકલ્પશક્તિ હોય છે. જેવા વિચાર આપણે કરીએ છીએ એવા આપણે બની જઈએ છીએ. તેથી તો કહેવાયું છે કે મન એ જ મનુષ્યના મોક્ષ અને બંધનનું કારણ છે. આ મનના વિચારો પર કાબૂ મેળવવા માટેનો અભ્યાસ આત્મવિદ્યામાં કરાવાય છે. મન માંદું બનવાથી તન માંદું બને છે કેમ કે મનનો પ્રભાવ તન ઉપર પડ્યા વગર રહેતો નથી. તેથી જ ૯૦ ટકા રોગોનું કારણ માનસિક હોય છે. આમ હોવા છતાં આપણે એ રોગની દવા માટે શરીરના ડોક્ટર પાસે જઈએ છીએ! ડોક્ટર રોગને દાબવાની દવા દે છે પણ તેથી રોગમુક્ત થવાતું નથી. વધુ પડતા વિચારોથી કે ખરાબ વિચારોથી મન ભારે થઈ જાય છે. જેમ વધુ પડતા વજનવાળું ભારે

શરીર એ રોગનું ઘર મનાય છે તેમ આ ભારે મન પણ ચિંતાનું કારણ બને છે. પ્રસન્નતા હણે છે. આત્માનો ઉત્તમ ખોરાક ખુશી ખૂંચવાઈ જાય છે. તેથી આપણે નબળાઈ અનુભવીએ છીએ. શરીરનો કોઈ પણ રોગ ન હોવા છતાં!

એક બહેન આવી નબળાઈ અનુભવતા હતા તેથી તે એલોપથી ડોક્ટર પાસે ગયા. તેમણે વિવિધ ટેસ્ટ કરાવ્યા પણ કોઈ રોગનું નિદાન ન થયું. પછી તે બહેન આયુર્વેદનો ઉપચાર કરાવવા વૈદ્ય પાસે ગયા. તેમણે ટેસ્ટના રિપોર્ટ અને નાડી તપાસીને કહ્યું “કોઈ રોગ દેખાતો નથી.” આમ છતાં હોમીયોપથીના ડોક્ટર પાસે જવાનું કહ્યું... હોમીયોપથીના ડોક્ટર પણ રોગનું નિદાન ન કરી શક્યા! શારીરિક રોગ હોય તો તેનું નિદાન થાય ને?

આત્મવિદ્યામાં મનને તંદુરસ્ત કરવા શુદ્ધ અને શક્તિશાળી વિચારોથી મનને ભરી દેવાય છે. ઈશ્વરનું મનન-ચિંતન અને સકારાત્મક વિચારોથી મનની માંદગી મટે છે.

ગીતામાં વર્ણિત રાજયોગથી બુદ્ધિમાં દિવ્યતા આવે છે. તેથી તેની નિર્ણય શક્તિ ખીલે છે.. એટલું જ નહિ પરંતુ પરબશક્તિ પાવરફુલ બને છે. વધુમાં સમસ્થાઓનો સામનો કરવાની શક્તિ અને સહનશક્તિ પણ કેળવાય છે. આ વિવિધ શક્તિને સહારે આપણે સત્કર્મો કરવા સક્ષમ બનીએ છીએ. સારા-સારનો વિવેક આવવાથી પાપકર્મોથી બચી જઈએ છીએ. સત્કર્મથી આત્મામાં સંસ્કારનું ધન વધે છે.કહેવાય છે ને કે સંસ્કાર એ સાચું

(પેજ ૨૮ નું અનુસંધાન)

જે બીજાઓ એનું અનુકરણ કરી શકે. દાદીજી જેવાં પવિત્ર આત્મા મને આજ સુધી દુનિયામાં જોવા મળ્યાં નથી. દાદીના સંકલ્પ માત્રમાં પણ નકારાત્મક ભાવ નહોતો. એવું પણ નહીં કે દાદીજી કોઈની ભૂલ જોઈને બતાવતાં નહોતાં. દાદીજી ઈશારો કરતાં કે આના ઉપર ધ્યાન આપો. પણ કહીને દાદીજી દિલમાં કશું રાખતાં નહોતાં. સંકલ્પમાં પણ કોઈના પ્રત્યે ઉતરતી ભાવના ન હોય તે કેટલી મોટી

ધન છે. આ સંસ્કારનું ધન મૃત્યુ પછી પણ આત્માની સાથે જ જાય છે જેના આધારે તેને નવો જન્મ મળે છે.

હવે તંદુરસ્તી હોય પણ ધન ન હોય તો પણ જીવન જીવવાની મજા ન આવે. ઉત્તમ સંસ્કારવાળો આત્મા સારા ધનવાન કુટુંબમાં જન્મ લે છે ત્યારે તેને ગર્ભશ્રીમંતનું બિરુદ અપાય છે.

ઈશ્વરને ‘ગરીબ નિવાજ’ કહે છે. એનું રહસ્ય જાણવા જેવું છે. જ્યારે દુનિયા આખી સતોપ્રધાનતાની શ્રીમંતાઈમાંથી તમોપ્રધાનતા રૂપી કંગાલ અવસ્થામાં આવી જાય છે ત્યારે દયાના સાગર ઈશ્વર આ ધરતી પર આવે છે. આ નર્ક જેવી દુનિયાને સ્વર્ગ બનાવવા માટે આત્મવિદ્યાનું શિક્ષણ આપવા માટે એક નવા જ વિશ્વવિદ્યાલયની ગુપ્ત રીતે સ્થાપના કરે છે જેને પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિદ્યાલય કહે છે : વિશ્વના ૧૩૭ દેશોમાં આ વિદ્યાલયની શાખાઓ આવેલી છે જેનું મુખ્ય મથક ભારતમાં આવેલ રાજસ્થાનમાં માઉંટ આબૂ ખાતે છે.

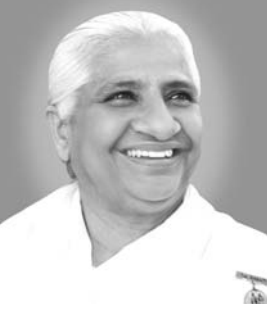
ગરીબને તવંગર બનવા માટે આ જન્મ તો શું આવતા જન્મોને સુધારવા ઈશ્વર આ વિદ્યાલયમાં આપણને એવાં તો અવિનાશી જ્ઞાન રત્નોનું ભણતર ભણાવે છે કે તે જ્ઞાનરૂપી ધન-અન્યને આપવાથી ખૂટતું નથી. ઉલટું વધે છે. કોઈનું ભલું કરવાથી આપણને ભલું જેનું કર્યું તેની દુઆ મળે છે. આ દૂઆ આપણને સ્વર્ગમાં એટલે કે આવનારી સતયુગી દુનિયામાં ઊંચું પદ અપાવે છે.... તો ચાલો, આ જાદુઈ આત્મવિદ્યા શીખવા માલામાલ બની જઈએ.... ક્યાં પૈસા બેસે છે? મફત છે... આ તો ‘ગરીબ નિવાજ’નું વિદ્યાલય છે ને?

વાત છે, ઘણી કમાલની વાત છે.

દાદી અંતસુધી સેવા કરતાં રહ્યાં. દૂરથી જ એમની દ્રષ્ટિ ધન્ય કરી દેતી હતી. દાદીજીનું એક એક અંગ સેવા કરતું રહ્યું. આજે દાદીજી આપણી વચ્ચે સાકારમાં નથી પણ દાદીજીનું જીવન એક એવું ઉદાહરણ છે જે આપણે કદી પણ ભૂલી શકીશું નહીં. જે દાદીએ કર્યું તે આપણે કરીને બતાવીએ એ જ દાદી પ્રત્યેનો સાચો પ્રેમ છે.

રાજયોગિની દાદી પ્રકાશમણિજી

મુખ્ય પ્રશાસિકા : તા. ૧૮-૧-૧૯૬૯થી તા. ૨૫-૮-૨૦૦૭)

દાદી પ્રકાશમણિજીનો પ્રકાશ તો વિશ્વના ચારે ખૂણામાં ફેલાયેલો છે. બ્રહ્માબાબાના અવ્યક્ત થયા પછી ૧૯૬૯થી આપે જે પ્રકારે યજ્ઞની (પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઇશ્વરીય વિશ્વ વિધાલય)ની વૃદ્ધિ કરી, માતૃસ્નેહથી સર્વની પાલના કરી, યજ્ઞનું પ્રશાસન જે કુશળતાપૂર્વક સંભાળ્યું, એને તો કોઈ પણ બ્રહ્માવત્સ ભૂલી ના શકે. આપ બાબાને અતિપ્રિય, સરચાઈ અને પવિત્રતાનાં અજોડ ઉદાહરણરૂપ હતાં. બાબા એમને કુમારકા પણ કહેતા. આપ પ્રારંભથી જ યજ્ઞના પ્રશાસનમાં સદા આગળ રહ્યાં. મમ્માની સાથે સાથે આપને પણ સૌ મુન્ની મમ્માના નામથી બોલાવતાં હતાં. આપે પ્રારંભમાં પટના, મુંબઈ તથા અન્ય કેટલાયે સ્થાનો પર પોતાની સેવાઓ આપી. બાબાના અવ્યક્ત થયા પછી દેશ વિદેશોમાં પોતાની અથાક સેવાઓ આપતાં, સર્વ બ્રહ્માવત્સોને એકતાના સૂત્રમાં પરોવીને, દરેકની વિશેષતાને કાર્યમાં જોડીને અનેકાનેક યાદગાર કાર્યો કર્યાં. આપ સદા સર્વના દિલોમાં અમર છે. આપ સંસ્થાના મુખ્ય પ્રશાસિકાપદેથી સેવાઓ આપી રહ્યાં હતાં. આપે ૨૫ ઓગસ્ટ, ૨૦૦૭ના દિવસે પોતાના ભૌતિક દેહનો ત્યાગ કરીને નવી દુનિયાનો પ્રારંભ કરવા નિમિત્ત એડવાન્સ પાર્ટીમાં પોતાનો પાર્ટ શરૂ કર્યો.

રાજયોગિની દાદી પ્રકાશમણિજી વિશે સંસ્થાના વર્તમાન મુખ્ય પ્રશાસિકા રાજયોગિની દાદી જાનકીજીના ઉદ્ઘારો નીચે મુજબ છે.

દાદીજી મોટા વિશાળ દિલવાળા, રહેમદિલ અને સ્નેહનાં સાગર હતાં. સદા સતગુરુ બાબાની શ્રીમતનો અમલ કરીને દાદીજી સંપન્ન અને સંપૂર્ણ બની ગયાં. પ્રિય બાબાએ માતેશ્વરી જગદંબા સરસ્વતી પર જ્ઞાનનો

કળશ રાખ્યો. એમને પાલના માટે નિમિત્ત બનાવ્યાં. જ્યારે બાબા અવ્યક્ત થયાતો દાદી મનમોહિની અને દાદીને નિમિત્ત બનાવ્યાં. દાદી અવ્યક્ત થયાં તો દાદીએ સર્વ જવાબદારી સંભાળી. બાબાએ દાદીને મીઠું નામ આપ્યું, ‘કુમારકા’. આ બાબાનું પ્રિય નામ હતું. આજ દાદી ‘જય જગજનની, સબ દુખ હરની’ બની ગયાં છે. જેવું બાબાએ કર્યું તેવું દાદીએ કર્યું. કઈ રીતે કર્યું તે પ્રશ્ન નહીં. આપણે પણ કરી શકીએ છીએ. કરવું છે તો અત્યારે કરવાનું છે. કાલ ઉપર રાખવાનું નથી વાહ દાદી વાહ ! વાહ બાબા વાહ! વાહ આપણા સૌનું ભાગ્ય વાહ ! આપણે સૌએ દાદીને જોયાં છે. બુદ્ધિથી સમજ્યાં છે. દિલથી અનુભવ્યાં છે. હવે દિલ ઈચ્છે છે કે આપણે દાદી જેવાં બની જઈએ.

દાદી સદા ચે સાચી, મીઠી કુમારી રહ્યાં, અતિ પવિત્ર કુમારી. દાદીને કંઈ પણ ભૂલવું ના પડ્યું. એક સેકંડમાં દેહ સહિત સૌથી નષ્ટેમોહા બની ગયાં. આપણે બાબાના છીએ અને રહીશું. આ નિશ્ચય કરવામાં એમને સમય લાગ્યો નહીં. એને કારણે સંસ્થાનો પાયો મજબૂત રહ્યો. દાદીને ‘મુન્ની મમ્મા’ કહેતાં હતાં. સન ૧૯૭૭માં જ્યારે દાદી લંડન આવ્યાં તો સૌને એવો અનુભવ થયો કે જાણે બાબા આવ્યા છે. એ સમયે લંડનમાં ૭૦-૮૦ ભાઈબહેનો હતાં. દાદીએ કહ્યું, આ સર્વ પૂર્વજન્મમાં ભારતવાસી હતાં. સેવા માટે અહીં જન્મ લીધો છે.

મેં આંખોથી જોયું છે કે દાદીનો સ્વયંમાં ઘણો જ વિશ્વાસ હતો. ગમે તે થાય પણ સ્વયંમાં વિશ્વાસ ઓછો ના થયો. બાબામાં અતિ વિશ્વાસ અને એક બીજામાં પણ ઘણો વિશ્વાસ રાખ્યો. દાદીએ સર્વને આગળ રાખ્યાં. ‘પહેલે આપ’ કરવામાં મોટું દિલ, સાચું દિલ હતું. કરાંચીમાં જે ઓફિસ હતી તેમાં મમ્મા બેસતાં હતાં. એ સમયે બાબા વિશ્વ સેવાનાં ડાયરેક્શન દાદીને આપતા હતા. ઝાડ અને ગોળાનું ચિત્ર બન્યું તો દાદીને બાબાએ કહ્યું, આ ચિત્રો ફલાણી યુનિવર્સિટીમાં જવાં જોઈએ.

બાબાએ જે ડાયરેક્શન આપ્યું તેને તરત જ દાદીએ અમલમાં મૂક્યું. જે સેવાનો ઇશારો મળ્યો એમાં દાદીએ કંઈ પણ વિચાર્યું નહીં. તરત જ અમલ કર્યો. દાદી, દીદી, ભાઉ-એમણે કદી પોતાનું નામ નથી લીધું. સદા એમના મુખમાંથી નીકળતું, બાબાએ કરાવ્યું. આપું ઘણું જોવાનું, શીખવાનું, અનુભવ કરવાનું મળ્યું છે. આપણા જે વડીલો છે, નિમિત્ત છે એમની દુઆઓ હજુ સુધી કામ કરી રહી છે. આપણા પૂર્વજ જે મૂળમાં બેઠા છે, એનાથી સમગ્ર વૃક્ષને શક્તિઓનું જળ મળી રહ્યું છે.

રાજયોગિની દાદી પ્રકાશમણિજી વિશે સંસ્થાનાં વર્તમાન અધિક મુખ્ય પ્રશાસિકા રાજયોગિની દાદી હૃદયમોહિનીજીના ઉદ્દારો નીચે મુજબ છે.

જ્યારે કોઈ નાની બહેને દાદીજીને સંભળાવ્યું કે આજે મને બહુ રડવું આવ્યું, ફીર્લીંગ આવી વગેરે વગેરે. તો દાદી કદી પણ એની વાત મોટી બહેનને કહી ઠપકો આપતાં નહોતાં કે તમે નાની બહેન સાથે આમ કેમ કર્યું. હા, દાદીજી એ નાનીબહેનને એટલો પ્રેમ આપતાં હતાં કે જેનાથી તે બહેનનું મન સ્વસ્થ બની જાય. પણ મોટી બહેનને બોલાવીને કહે કે તારાથી નાની બહેન નારાજ છે. શું કરે છે તેવું કદી દાદી કરતાં નહોતાં. દાદી કલાસ કરાવતાં હતાં, સર્વ કાયદા-કાનૂન સમજાવતાં હતાં પણ વ્યક્તિગત મિલનમાં કદી સીધું નહોતાં કહેતાં કે તે આમ કર્યું છે. આ રીતે દાદીજી દિલમાં કાંઈ રાખતાં નહોતાં. કારણ કે દિલમાં કોઈ વાત ઘર કરી જાય તો ખુશી ગાયબ થઈ જાય છે. બાબાએ કહ્યું છે જીવન ભલે જાય પણ ખુશી ન જવી જોઈએ.

રાજયોગિની દાદી પ્રકાશમણિજી વિશે ગ્રામવિકાસ પ્રભાગનાં અધ્યક્ષા, દાદીજીનાં સેવા સાથી રાજયોગિની મોહિનીબેનના ઉદ્દારો નીચે મુજબ છે.

પ્રિય બાબાના અવ્યક્ત થયા પછી જ્યારે દાદીજી ઉપર સંપૂર્ણ યજ્ઞની જવાબદારી આવી તો બડી દીદી (મનમોહિનીજી) એ મને દાદીજીની સેવા સાથી બનાવી. દાદીજીએ સમગ્ર પ્રશાસન શીખવાડ્યું અને દાદીજી મને સદા સાથે લઈ જતાં હતાં. ત્યારથી દાદીજીના અંગસંગ

રહેવાનું એમના અવ્યક્ત થયા સુધી રહ્યું. અંતમાં પણ આ નયનોથી, સર્વ તરફથી ઉપરામ થઈ બાબાની ગોદમાં સમાઈ જતાં દાદીજીને જોયાં. દાદીજીની સાથે રહેતાં, એમના અગણિત ગુણો, વિશેષતાઓની સાક્ષી રહી છું.

દાદીજીનો મુરલી પ્રેમ

મમ્મા કેટલીયેવાર મુરલી વાંચતાં હતાં. તે વાત મેં દાદી પ્રકાશમણિજીમાં પણ જોઈ. તેઓ સવારે કલાસમાં જતાં પહેલાં મુરલી સારી રીતે વાંચતાં હતાં. પછી સાંજે યા પીધા પછી મુરલી વાંચતાં હતાં. રાત્રે ગમે તેટલાં મોડાં રૂમમાં આવે પણ મુરલી વાંચ્યા વિના સૂઈ જતાં નહોતાં. દાદીને બાબાની મુરલી સાથે એટલો જિગરી પ્રેમ હતો. ક્યારે ક્યારે અમે એમને કહેતાં કે દાદી આપ મનમાં વાંચી રહ્યાં છો, તો અમને પણ સંભળાવો, અમે પણ સાંભળીશું. ત્યારે દાદીજી ઘણા પ્રેમથી મુરલી વાંચીને સંભળાવતાં હતાં. પછી ભલે ને રાત્રિના અગિયાર, સાડા અગિયાર કેમ ન વાગે. દાદીજી કલાસમાં મુરલી સંભળાવતી વખતે પોતાની કોઈ વાત કહેતાં નહોતાં. જે બાબાએ કહ્યું, જે રીતે પણ કહ્યું, પછી તે ધારણા, સેવા વિશે હોય જેવું ને તેવું સંભળાવતાં હતાં એટલે મુરલી આપણા માનસપટમાં છપાઈ જતી હતી.

જ્યારે દાદીજી હોસ્પિટલમાં હતાં, તો અમે કહેતાં હતાં કે દાદીજી સમાચાર સાંભળશો? ત્યારે દાદીજી ના પાડતાં હતાં. પણ મુરલીની વાત કરતાં હતાં ત્યારે દાદીજી હા પાડતાં હતાં. જ્યાં સુધી અમે મુરલી સંભળાવતાં ત્યાં સુધી દાદીજી જાગૃત થઈને સાવધાનીપૂર્વક મુરલી સાંભળતાં હતાં. મુરલી સાંભળતી વખતે દાદીજીને ઉંઘ આવતી નહોતી.

કેટલીયે વાર અમે કહેતાં હતાં કે દાદી, આપના બાથરૂમને ઘણાં વર્ષ થઈ ગયાં. તે ઘણો જૂનો બની ગયો છે. દાદી કહેતાં હતાં જેવો છે તેવો સારો છે. દાદીજીનું હમેશાં એ લક્ષ્ય રહ્યું કે જેવું કર્મ હું કરીશ, મને જોઈને બીજા કરશે. એટલે દાદીજીએ એવું કોઈ પણ કાર્ય ન કર્યું જે બીજાઓને યોગ્ય ન લાગે. દાદીજી એ એવાં કાર્યો કર્યાં (અનુસંધાન પેજ નં. ૨૬ પર)

રાજયોગ દ્વારા આત્માના ગુણોની અનુભૂતિ

બી.કે. ડૉ. ગિરીશ પટેલ, મુંબઈ

આધુનિક યુગમાં દિનપ્રતિદિન તણાવ વધતો જ જાય છે. માનસિક તણાવને કારણે માથાનો દુઃખાવો, એસીડીટી, હૃદયરોગ, અસ્થમા, ડાયાબીટીઝ અને એવા બીજાં અનેક શારીરિક રોગો થવાની શક્યતા ખૂબ જ વધી જાય છે. વ્યક્તિના પારિવારિક અને સામાજિક જીવન પર પણ વિપરીત અસર થાય છે. તેની કાર્યક્ષમતા પણ ઓછી થઈ જાય છે.

મનને શાંત કરવાની અત્યંત આવશ્યકતા હોવા છતાં આજનો માનવ થોડી પળો માટે પણ પોતાને શાંત નથી કરી શકતો.

સહજ રાજયોગની એક આ વિશેષતા છે કે યોગના અભ્યાસ દરમિયાન વ્યક્તિ જે વિશેષ ગુણો અનુભવ કરવા માગે તે કરી શકે છે. તે ગુણને સંબંધિત મનન-ચિંતન દ્વારા તે ગુણના ઊંડાણનો અનુભવ કરી શકે છે. આત્માના નિજી ગુણ શાંતિ, પ્રેમ, આનંદ, પવિત્રતા અને શક્તિના અનુભવ માટે જ્ઞાન અને મનન-ચિંતનનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે.

મનની શાન્તિની અનુભૂતિ

વિજ્ઞાનની પ્રગતિએ માનવને અનેકાનેક સુખ-સુવિધાનાં સાધનો આપ્યા છે. છતાં પણ મૃગજળની જેમ તે સાચી શાંતિની અનુભૂતિથી વંચિત જ રહ્યો છે. આજનો માનવ ભૌતિક સાધનો દ્વારા શાન્તિની પ્રાપ્તિની અપેક્ષા રાખે છે પરંતુ વાસ્તવમાં આ બાહ્ય સાધનોમાં શાન્તિ પ્રદાન કરવાની ક્ષમતા જ નથી. લાખો પ્રયત્નો કર્યા પછી પણ માનવ શાંતિ પ્રાપ્ત નથી કરી શક્યો કારણ કે તે પોતાને શરીર માનીને જ કાર્યવ્યવહાર કરે છે.

શાન્તિની અનુભૂતિ માટે સર્વ પ્રથમ આ સ્વીકાર કરવું જ રહ્યું કે તમે આ નશ્વર દેહથી ભિન્ન અતિ સૂક્ષ્મ

દિવ્ય જ્યોતિર્બિંદુ સ્વરૂપ આત્મા છો. બીજી વાત આ સમજવી જોઈએ કે હું આત્મા જ શાન્ત સ્વરૂપ છું. શાન્તિ કોઈ પણ બાહ્ય વ્યક્તિ, વસ્તુ અથવા વૈભવમાં નથી પરંતુ આત્માનો સ્વધર્મ છે. હું આત્મા જ શાંતિ સ્વરૂપ છું.

ત્રીજી વાત એ પણ સ્વીકાર કરવી પડશે કે સર્વ આત્માઓના પિતા પરમપિતા પરમાત્મા જ શાંતિના સ્ત્રોત છે. મન અને બુદ્ધિનો સંબંધ પરમાત્મા સાથે જોડીને જ આપણે શાશ્વત શાંતિનો અનુભવ કરી શકીએ છીએ. રૂપમાં બિંદુ પરંતુ ગુણોમાં સિન્ધુ પિતા પરમાત્માની યાદથી નિરંતર શાન્તિના પ્રકંપનો પ્રાપ્ત કરી શકાય છે.

શાન્તિના અનુભવ માટે શરીરને સ્થિર અને મનમાં સંકલ્પોને શાન્ત કરીને નીચે જણાવેલા જે શુભ વિચારો છે તેના પર મનને એકાગ્ર કરવું.

ઓમ શાંતિ. આ સૃષ્ટિ એક વિશાળ નાટક છે... આ નાટકમાં હું આત્મા એક અભિનેતા છું. આ નાટક વિવિધતાથી પૂર્ણ અને રહસ્યમય છે... આ નાટકમાં અન્ય પણ અનેક અભિનેતાઓ છે જે પોતપોતાનો પાઠ ભજવી રહ્યા છે. હું આત્મા બધાના પાઠને સાક્ષી બનીને જોઉં છું... અને ન્યારાપણાનો અનુભવ કરી રહ્યો છું. આ વિશાળ નાટકનાં દરેક પ્રકારના ઢ્રશ્યોને જોતાં હું બિલકુલ નિશ્ચિત છું કારણ કે જે થઈ રહ્યું છે તે સારા માટે અને જે થશે તે પણ સારું જ થશે. વાસ્તવમાં હું એક દિવ્ય જ્યોતિર્બિંદુ સ્વરૂપ આત્મા છું... આ સાકાર દુનિયાથી ખૂબ જ દૂર-દૂર સૂર્ય, ચંદ્ર અને તારાગણથી પણ પાર શાંતિધામ, પરમધામ મારું નિજી ઘર છે. શાન્તિધામમાં સર્વત્ર સોનેરી લાલ પ્રકાશ છવાયેલો છે. ચારે તરફ શાન્તિ જ શાન્તિ છે. શાન્તિનાં પ્રકમ્પનથી ઘેરાયેલો હું એક દિવ્ય તારો છું... હું આત્મા શાન્ત સ્વરૂપ છું... શાન્તિ મારો સ્વધર્મ છે...

મનની આંખોથી હું પરમધામમાં જ્યોતિર્બિંદુ સ્વરૂપ પિતા પરમાત્માને જોઈ રહ્યો છું. મુજ આત્માના પિતા

પરમાત્મા શાન્તિના સાગર છે... હવે હું તે શાન્તિનો ખૂબ જ ઊંડાણથી અનુભવ કરી રહ્યો છું... હું તેમનું સંતાન હોવાને કારણે શાન્તિથી ભરપૂર છું... એક અનોખી મુક્તિનો અનુભવ થઈ રહ્યો છે. હવે હું ફરીથી દેહની સ્મૃતિમાં આવી રહ્યો છું... આ દિવ્ય શાન્તિનો અનુભવ હું સર્વ આત્માઓને પણ કરાવીશ. કાર્યવ્યવહાર કરતાં પણ બધાની ભૂકુટિનાં મધ્યમાં ચમકતા આત્માને જ જોઈશ... ઓમ શાંતિ.

પ્રેમ સ્વરૂપની અનુભૂતિ

બાળક-વૃદ્ધ, સ્ત્રી-પુરુષ, ગરીબ-શાહુકાર દરેક માનવ સ્નેહ મેળવવાની આશા રાખે છે. મિત્ર-સંબંધી વગેરે પાસેથી વ્યક્તિને સ્નેહ મળે પણ છે. પરંતુ તે સ્નેહમાં કોઈને કોઈ આશા રહેલી છે. જો તે આશા અથવા સ્વાર્થ પૂરો ન થાય તો સ્નેહમાં પણ ઓછપ આવી જાય છે તથા દેહધારી વ્યક્તિ જે પોતે નાશવંત છે, તે આપણને ક્યારેય પણ શાશ્વત રૂપમાં સ્નેહ ન આપી શકે.

પ્રેમ સ્વરૂપનાં અનુભવ માટે સૌ પ્રથમ એ સ્વીકાર કરવું જરૂરી છે કે દેહ અને દેહના સંબંધિત વાતો વ્યક્તિને શાશ્વત સ્નેહની પ્રાપ્તિ નથી કરાવી શકતી. શારીરિક આકર્ષણોથી તો ઊલટું દુઃખ, નિરાશા અને વિકૃતિઓની જ વૃદ્ધિ થાય છે. બીજી વાત એ પણ સમજવી પડશે કે પોતાને શરીરથી ભિન્ન અને દિવ્ય જ્યોતિર્બિંદુ સ્વરૂપ આત્મા નિશ્ચય કરીને અન્ય વ્યક્તિઓને પણ આત્મા સ્વરૂપમાં જોશે ત્યારે જ સાચા અર્થમાં પ્રેમ સ્વરૂપનો અનુભવ કરી શકશે. હું આત્મા જ પ્રેમ સ્વરૂપ છું.

ત્રીજી વાત એ સ્વીકાર કરવી જોઈશે કે પરમપિતા પરમાત્મા જ એક એવી શક્તિ છે જે આપણે જેવા છીએ. જે છીએ તેવો જ આપણને પ્રેમ કરે છે. પરમાત્માનાં સ્નેહમાં કોઈ પણ સ્વાર્થ નથી. શિવ પરમાત્મા સર્વ આત્માઓના અનોખા માશુક છે. જેમને યાદ કરીને આપણે ભાવવિભોર થઈ જઈએ છીએ. અને હલકાપણાનો અનુભવ કરીએ છીએ. આપણા મન-બુદ્ધિને પરમપિતા પર ન્યોછાવર કરીને આપણે તેમના સાચા પ્રેમને મેળવી શકીએ છીએ.

પ્રેમની અનુભૂતિ માટે શરીરને સ્થિર અને મનમાં

સંકલ્પોને શાંત કરીને નીચે પ્રમાણે જે શુભ વિચારો આપવામાં આવ્યા છે તેના પર મનને એકાગ્ર કરવું.

ઓમ શાંતિ... આ શરીર તો ફક્ત મારું એક વસ્ત્ર છે. આ વસ્ત્રને ધારણ કરવાવાળો હું એક ચૈતન્ય શક્તિ આત્મા છું... આ શરીર તો ફક્ત હાડકા-માંસનું પૂતળું છે. નશ્વર છે. હવે દેહનું આકર્ષણ છૂટવું જાય છે. હવે હું પોતાને અને અન્યને પણ આત્માના રૂપમાં જ જોઉં છું. મારો સ્નેહ સર્વ આત્માઓ સાથે છે... હું સ્નેહ સ્વરૂપ આત્મા છું... હું સર્વ આત્માઓ પ્રત્યે નિર્મળ સ્નેહનો અનુભવ કરી રહ્યો છું...

મારો અખૂટ સ્નેહ એક પરમપિતા પરમાત્મા સાથે છે. શિવ પરમાત્મા જ સત્ય છે, અતિ સુંદર છે, કલ્યાણકારી છે... મારા મનના મીત છે... હું જે છું જેવો છું પરમાત્મા તો મુજ આત્માને સ્નેહ આપી રહ્યા છે... પરમાત્મા મારા અનેક જન્મોના માશુક છે... તેઓ દરેક પરિસ્થિતિમાં મને સાથ આપે છે... બસ, મન યાહે છે કે હવે હું દિવ્ય જ્યોતિર્બિંદુ પરમાત્માને જોતો જ રહું... પરમાત્મા દ્વારા મને સર્વ સંબંધોનો સ્નેહ મળી રહ્યો છે... શિવ પરમાત્મા મને માતા, પિતા, બંધુ, સખા અને સાજનનો સ્નેહ આપી રહ્યા છે... પરમાત્મા પ્રેમના સાગર છે... તેમના સ્નેહમાં હું મારી સુધબુધ ભૂલતો જાઉં છું... કેટલાં હલકાપણાનો અનુભવ થઈ રહ્યો છે... શિવબાબા મારી જન્મજન્માન્તરની પ્યાસ બુઝાવી રહ્યા છે... અહા મીઠા બાબા, તમારો નિઃસ્વાર્થ સ્નેહ મેળવીને હું આત્મા ધન્ય-ધન્ય થઈ ગયો છું. હવે હું મારી અંદર રહેલી બધી જ વિકૃતિઓથી મુક્ત થઈને સાચા સ્નેહનો અનુભવ કરી રહ્યો છું... હવે હું ફરીથી આ દેહની સ્મૃતિમાં આવી રહ્યો છું. પરંતુ કાર્ય વ્યવહારનાં સમયે સૌને આત્મિક સ્મૃતિમાં રહીને જ જોઈશ... બધાને સાચો આત્મિક સ્નેહ દઈશ... ઓમ શાંતિ.

આનંદ સ્વરૂપની અનુભૂતિ

જીવનભર વ્યક્તિ જે પુરુષાર્થ કરે છે તેની પાછળ પરોક્ષ કે અપરોક્ષ રૂપે આનંદની પ્રાપ્તિનું લક્ષ્ય રહે છે. વર્તમાન યુગમાં માનવ બહિર્ભૂખી બન્યો છે માટે વૈભવ કે

પદની પ્રાપ્તિ થયા પછી પણ તેના મનનો આનંદ અમુક સમય સુધી જ ટકે છે અને તેનાથી વધારે વૈભવ કે પદ પ્રાપ્ત ન થવાનું દુઃખ તેને સતાવવા લાગે છે. આ રીતે તેનું જીવન ક્ષણિક આનંદ અને શોકની લહેરોમાં લહેરાતું રહે છે. સત ચિત આનંદ સ્વરૂપનો અનુભવ તેના માટે એક સપનું જ બનીને રહી જાય છે.

અતીન્દ્રિય આનંદની અનુભૂતિ કરવા માટે ઈન્દ્રિયોનાં આકર્ષણોથી ઉપરામ થવું પડશે, આત્મિક આનંદની રસના લેવી જોઈશે અને નિશ્ચય કરવો જોઈશે કે હું આત્મા જ સત ચિત આનંદ સ્વરૂપ છું. મારા પિતા પરમાત્મા આનંદના સાગર છે માટે આનંદનો અખૂટ ખજાનો મારી પાસે ઉપલબ્ધ છે. આવા સત ચિત આનંદ સ્વરૂપનાં અનુભવમાં વ્યક્તિના રોમાંચ ખડાં થઈ જાય છે.

આનંદના અનુભવ માટે શરીરને સ્થિર અને મનમાં સંકલ્પોને શાન્ત કરીને નીચે જે શુભ વિચારો આપવામાં આવ્યા છે તેના પર મનને એકાગ્ર કરવું.

હવે મને અનુભવ થઈ રહ્યો છે કે ભૌતિક પદ અને વૈભવનો આનંદ ક્ષણભંગુર છે... તે તો અહંકાર રૂપી વિકૃતિ નિર્માણ કરવાવાળો છે... આવા આકર્ષણોથી હું હવે મુક્ત થઈ રહ્યો છું... હવે મારામાં શુદ્ધ આત્મિક આનંદની ઈચ્છા વધી રહી છે... હું અનુભવ કરું છું કે વાસ્તવમાં આ દેહ તો નાશવાન છે... હું આત્મા અજર-અમર અને અવિનાશી છું... આત્મિક સ્મૃતિથી જ સાચા આનંદનો અનુભવ થાય છે... હું આત્મા સત ચિત આનંદ સ્વરૂપ છું.

મારા કલ્યાણકારી શિવપિતા રૂપમાં અતિ સૂક્ષ્મ જ્યોતિર્લિંગ સ્વરૂપ છે... પરંતુ આનંદના સિન્ધુ છે... આનંદના સાગર પિતા પરમાત્મા દ્વારા આનંદના પ્રકંપન હું આત્મા પ્રાપ્ત કરું છું... સાચા રુહાની આનંદનો વારસો મને શિવપિતાથી પ્રાપ્ત થઈ રહ્યો છે... હું મારા પ્યારા પિતાને અનેક સ્થાનો પર શોધી રહ્યો હતો... હવે તેમને મેળવવાનો અનોખો આનંદ અનુભવ થઈ રહ્યો છે... ઓ શિવપિતા, તમારા સાનિધ્યમાં સ્વર્ગીય આનંદનો અનુભવ થઈ રહ્યો છે... પરમ આદરણીય મીઠા બાબા,

હું કેટલો સૌભાગ્યશાળી છું... તમે સ્વર્ગની સ્થાપના કરી રહ્યા છો... તથા મને તેના માટે લાયક બનાવી રહ્યા છો... પ્યારા પિતા, તમે મને જે આનંદની અનુભૂતિ કરાવી રહ્યા છો તેની સામે આ ભૌતિક વિશ્વનો આનંદ કંઈ પણ નથી... આ અતીન્દ્રિય આનંદનો અનુભવ કરીને હું આત્મા પૂરી રીતે સંતુષ્ટ બની ગયો છું.

હવે હું ફરીથી દેહની સ્મૃતિમાં આવી રહ્યો છું. પરંતુ દરેક પરિસ્થિતિમાં આત્મિક આનંદનો અનુભવ કરાવીશ. ઓમ શાંતિ.

પવિત્રતાની અનુભૂતિ

નિર્ભળતા, શુદ્ધિ, પવિત્રતા વગેરે શબ્દો તો દરેક વ્યક્તિને ગમે છે પણ દેહ અને દેહધારીઓ દ્વારા પ્રેમ અને આનંદની પ્રાપ્તિની ચેષ્ટા કરીને આજનો માનવ અપવિત્ર અને દુઃખી બની ગયો છે. તેમાં વિષયવિકાર વધતાં જ ગયાં છે. પવિત્રતામાં એક મહાન શક્તિ છે જે આખા વિશ્વનું પરિવર્તન કરી શકે છે.

જીવનમાં પવિત્રતાનો અનુભવ કરવા માટે દેહ અને દેહની દુનિયા દ્વારા સ્નેહ અને આનંદ મેળવવાની આકાંક્ષા ન રાખતાં આત્મિક સ્મૃતિ અને આત્મચિંતન દ્વારા સ્નેહ અને આનંદનો અનુભવ કરવો જોઈએ. સ્વને આત્મા નિશ્ચય કરવાવાળી વ્યક્તિ સ્વાભાવિક રૂપથી જ દેહ અને દેહનાં આકર્ષણોથી મુક્ત હશે. માખણમાંથી વાળ જેટલી સરળતાથી નીકળી જાય છે તેટલી સરળતાથી તે વિષયવિકારમાંથી મુક્તિ મેળવી શકે છે.

જ્યારે વ્યક્તિ એકવાર પવિત્રતાનો સ્વાદ ચાખી લે છે ત્યારે તેને સંસારનાં સર્વ સુખો ફિક્કાં લાગવા માંડે છે.

પવિત્રતાની અનુભૂતિ માટે એ સમજવું જરૂરી છે કે જેના પિતા પવિત્રતાના સાગર છે તો તે કેટલા પવિત્ર હશે? પવિત્રતાના અનુભવ માટે શરીરને સ્થિર અને મનના સંકલ્પોને શાન્ત કરીને નીચે જે શુભવિચારો આપવામાં આવ્યા છે તેના પર મનને એકાગ્ર કરવું.

ઓમ શાંતિ... હું એક શુદ્ધ પવિત્ર આત્મા છું... આ દેહ તો એક સાધન માત્ર છે... આ દેહથી ભિન્ન હું

એક દિવ્ય જ્યોતિર્બિંદુ સ્વરૂપ આત્મા છું... હું આત્મિક સ્નેહ અને આત્મિક આનંદનો અનુભવ કરી રહ્યો છું... દેહ અને દેહના આકર્ષણોથી ન્યારો બનતો જાઉં છું... મારો નિજી ગુણ જ પવિત્રતા છે... હું પવિત્ર સ્વરૂપ આત્મા છું...

મારા પિતા પરમાત્મા પવિત્રતાના સાગર છે... તેમનું દિવ્ય સંતાન હોવાને નાતે મારામાં પવિત્રતાનો અખૂટ ખજાનો વિદ્યમાન છે... મારા કલ્યાણકારી શિવપિતા, તમે મને મારી સાચી ઓળખ આપી દીધી છે કે હું એક શુદ્ધ આત્મા છું... હવે હું આત્મા પવિત્ર બનતો જાઉં છું... પવિત્રતા મારો સ્વધર્મ છે... તમારી પવિત્રતાની શક્તિ લેઝર કિરણોની જેમ મુજ આત્માને સંપૂર્ણ પવિત્ર બનાવી રહી છે... પ્યારા પિતા, તમે જ મને આ જ્ઞાન આપ્યું કે સતયુગમાં સંપૂર્ણ પવિત્રતા હશે... મારે સતયુગી વિશ્વને અનુરૂપ મારા સંસ્કાર બનાવવાનાં રહેશે. તમારી યાદથી હું આત્મા પવિત્રતાની શક્તિ પ્રાપ્ત કરી રહ્યો છું... હું જીવનમાં પવિત્રતાને અપનાવીને અન્ય આત્માઓને પણ પવિત્ર બનાવવાની પ્રેરણા આપીશ. ઓમ શાંતિ.

આત્મિક શક્તિની અનુભૂતિ

વર્તમાન યુગમાં જે વ્યક્તિ પાસે વધારે શક્તિ છે તેને જ મહાન માનવામાં આવે છે. પરંતુ જો કોઈની પાસે ખૂબ શારીરિક શક્તિ હોય પણ તે મનથી નબળો છે અથવા તેનો કર્મેન્દ્રિયો પર કાબૂ નથી તો એવી શારીરિક શક્તિ શું કામની? આપણને સૌથી વધુ મનની શક્તિની જરૂર છે.

મોટે ભાગે લોકો અનેક પ્રકારનાં સંકલ્પ રચે છે પરંતુ તેને વ્યવહારમાં નથી મૂકી શકતા કારણ કે તેમનામાં કંઈક કરવાની ઈચ્છા તો છે પણ તેને વ્યવહારમાં રાખવા માટે જે ઈચ્છા શક્તિ જોઈએ તેનો તેમનામાં અભાવ છે.

આત્મિક શક્તિની અનુભૂતિ અને વૃદ્ધિ માટે આપણે એ જાણવું જરૂરી છે કે આપણે જેવાં કર્મ કરીએ છીએ. જેવાં સંકલ્પ કરીએ છીએ તેની અસર આત્મા પર પણ થાય છે. એવા જ આપણા સંસ્કાર બને છે. જો આપણા સંસ્કારોમાં દેહઅભિમાન અને અવગુણોનો

પ્રભાવ હશે તો આત્મા કમજોર બનતો જશે.

પરમપિતા પરમાત્મા સર્વશક્તિઓનાં સિન્ધુ છે તેમની સાથે મન-બુદ્ધિનો તાર જોડવાથી આત્મા શક્તિના પ્રકંપન પ્રાપ્ત કરે છે.

શક્તિના અનુભવ માટે શરીરને સ્થિર અને મનનાં સંકલ્પોને શાન્ત કરીને નીચે જે શુભ વિચારો આપવામાં આવ્યાં છે તેના પર મનને એકાગ્ર કરવું.

હું આત્મા અતિ સૂક્ષ્મ અને શક્તિ સ્વરૂપ છું... એક અણુની જેમ મારું રૂપ અતિ સૂક્ષ્મ છે... મારું રૂપ જેટલું સૂક્ષ્મ છે તેટલી જ મારામાં વધુ શક્તિ સમાયેલી છે... હું કર્મેન્દ્રિયો અને જ્ઞાનેન્દ્રિયોનો માલિક છું... તેમનું વ્યવસ્થિત રીતે સંચાલન કરવાની મારામાં શક્તિ છે. મન, બુદ્ધિ અને સંસ્કાર પણ મારી આજ્ઞા અનુસાર જ કાર્ય કરે છે. આત્મચિંતનથી હું મારી ચથાર્થ શક્તિને ઓળખી રહ્યો છું... જેમ જેમ હું મારા મનને આ વિચારોમાં એકાગ્ર કરતો જાઉં છું તેમ તેમ હું શક્તિથી ભરપૂર પ્રકાશમય સ્થિતિનો અનુભવ કરું છું...

મારા પિતા પરમાત્મા શક્તિઓના સાગર છે... શક્તિના સાગર શિવપિતાનું સંતાન હું આત્મા શક્તિ સ્વરૂપ છું... સર્વશક્તિમાન પરમાત્માની શક્તિ લેઝર કિરણોની જેમ મુજ આત્માની સર્વ કમજોરીઓને ભસ્મ કરી દે છે... હું આત્મા પુનઃ પવિત્ર અને શક્તિ સ્વરૂપ બની રહ્યો છું... હવે બધા શુભ સંકલ્પોને હું જીવનમાં અપનાવીશ... આ જીવનને દિવ્યગુણોથી સંપન્ન બનાવીશ... અન્ય આત્માઓની પણ કમજોરીઓ સમાપ્ત કરવાનું કાર્ય કરીશ...

નિંદા કરવાની પ્રવૃત્તિ

એકવાર કોઈ વિદેશી નાગરિકને અપરાધી સમજીને રાજાએ ફાંસીની સજાનો હુકમ સંભળાવ્યો. આ સાંભળીને વિદેશી વ્યક્તિએ રાજાને અપશબ્દ કહીને એના વિનાશની ઇચ્છા કરી. પોતાના અનેક ભાષાઓ જાણનાર મંત્રીને રાજાએ તેણે શું કહ્યું તે પૂછ્યું. મંત્રીએ વિદેશીના અપશબ્દો સાંભળી લીધા હતા. પણ એણે કહ્યું મહારાજ તે આપને દુઆઓ આપતો હતો કે આપ હજારો સાલ જીવો. રાજા આ સાંભળીને ઘણો ખુશ થયો. ત્યારે એ મંત્રી સાથે ઈર્ષ્યા રાખનાર અન્ય મંત્રીએ કહ્યું કે મહારાજ! આ આપને દુઆ નહીં પણ આપના વિનાશની કામના કરે છે. એણે પહેલા મંત્રીની નિંદા કરતાં કહ્યું જે મંત્રીને આપ પોતાનો વિશ્વાસપાત્ર સમજો છો તે ખોટું બોલે છે.

રાજાએ પહેલાં મંત્રી સાથે વાત કરીને સત્યતા જાણવાનો પ્રયાસ કર્યો તો તે બોલ્યો, હા મહારાજ, એ સત્ય છે કે આ અપરાધીએ આપને ગાળો આપી. અને મેં આપને અસત્ય કહ્યું. પહેલાં મંત્રીની વાત સાંભળીને રાજાએ કહ્યું - તમે કદાચ એને બચાવવાની ભાવનાથી અસત્ય બોલ્યા. માનવધર્મને સર્વોપરિ સમજીને તમે રાજધર્મને પાછળ રાખ્યો. હું તમારાથી ઘણો ખુશ થયો. પછી રાજાએ વિદેશી તરફ જોઈને કહ્યું કે હું તને મુક્ત કરું છું. નિર્દોષ હોવાને કારણે જ તને આટલો ક્રોધ આવ્યો કે તમે રાજાને અપશબ્દ કહ્યા અને મંત્રી મહોદય તમે સત્ય એટલે કહ્યું કે તમે પહેલાં મંત્રી સાથે ઈર્ષ્યા રાખતા હતા. આવા લોકો મારા રાજ્યમાં રહેવાને યોગ્ય નથી. તમે આ રાજ્યમાંથી ચાલ્યા જાઓ. બીજાઓની નિંદા કરવાની પ્રવૃત્તિથી અન્યને હાનિ થવાની સાથે સાથે પોતાને પણ નુકસાન થાય છે.

જેની ઇચ્છા રાખશો, તે મેળવશો

એક સાધુ હતો. તે રોજ ઘાટના કિનારે બેસીને મોટેથી બોલતો હતો કે, 'જેની ઇચ્છા રાખશો, તે મેળવશો.' ઘણા લોકો ત્યાંથી પસાર થતા હતા પણ કોઈ એની વાત પર ધ્યાન આપતું નહોતું અને સૌ એને એક

પાગલ મનુષ્ય જ સમજતા હતા. એક દિવસ એક યુવક ત્યાંથી પસાર થયો. એણે સાધુનો અવાજ સાંભળ્યો કે 'જેની ઇચ્છા રાખશો, તે મેળવશો.' આ અવાજ સાંભળીને તે સાધુની પાસે આવ્યો. એણે સાધુને પૂછ્યું, 'મહારાજ આપ અસત્ય બોલી રહ્યા છો. હું જે ઇચ્છું છું તે મને અપાવી શકશો?' યુવકની વાત સાંભળીને સાધુ બોલ્યા, 'હા બેટા, તમે જેની ઇચ્છા રાખશો, તે મેળવશો. બસ તમારે મારી વાત માનવી પડશે. પણ મને જણાવો કે તમારે શાની ઇચ્છા છે?' યુવક બોલ્યો, 'મારી એક ઇચ્છા છે કે હું હીરાનો ઘણો મોટો વેપારી બનું.' સાધુ બોલ્યા, 'હું તને એક હીરો અને એક મોતી આપું છું. તેનાથી તમે જેની ઇચ્છા રાખશો, તે મેળવશો. સાધુએ પોતાનો હાથ યુવકની હથેલી પર રાખતાં કહ્યું કે, પુત્ર, હું દુનિયાનો સૌથી અણમોલ હીરો આપું છું. લોકો એને 'સમય' કહે છે. એને ઝડપથી પોતાની મુઠ્ઠીમાં પકડી રાખ. અને એને ગુમાવીશ નહીં. તમે એનાથી જેટલા ઇચ્છશો એટલા હીરા બનાવી શકો છો.'

યુવક કંઈક વિચારી રહ્યો હતો તેવામાં સાધુએ એની બીજી હથેલી પકડતાં કહ્યું, 'પુત્ર એને પકડો. આ દુનિયાનું સૌની કીમતી મોતી છે. લોકો અને 'ઘૈર્ય' કહે છે. જ્યારે સમય આપવા છતાં પણ પરિણામ ના મળે તો આ કીમતી મોતીને ધારણ કરી લેજો. યાદ રાખજો જેની પાસે આ મોતી છે તે દુનિયામાં ગમે તે મેળવી શકે છે.' યુવક ગંભીરતાથી સાધુની વાતો પર વિચાર કરે છે અને નિશ્ચય કરે છે કે આજથી તે કદી સમય બરબાદ કરશે નહીં અને હંમેશાં ધીરજથી કામ લેશે. અને એવું વિચારીને તે હીરાના એક મોટા વેપારીને ત્યાં કામ શરૂ કરે છે અને પોતાની મહેનત અને ઈમાનદારીના બળ પર એક દિવસ સ્વયં પણ હીરાનો ઘણો મોટો વેપારી બને છે. સમય અને ઘૈર્ય આ બે હીરા મોતી છે જેના બળ ઉપર આપણે મોટામાં મોટું લક્ષ્ય પ્રાપ્ત કરી શકીએ છીએ. તેથી એ જરૂરી છે કે આપણે કીમતી સમયને બરબાદ ના કરીએ અને પોતાની મંઝિલ સુધી પહોંચવા માટે ઘૈર્યથી કામ લઈએ.

હર કદમમાં ભગવાનની મદદ

બ્ર.કુ. ઉષા સોની, શિહોરી

હું છેલ્લા ૩ વર્ષથી શિહોરી સેવા કેન્દ્રની નિયમિત સ્ટુડન્ટ છું. હું દરરોજ ઈશ્વરીય જ્ઞાનનું રસપાન કરું છું અને બાબાના દરેક પ્રોગ્રામમાં ભાગ લઉં છું. મારો અનુભવ એ છે કે બાબા હર કદમમાં મદદ કરે છે.

૧૨ ધોરણની કોમર્સની પરીક્ષામાં મને ૯૯ ટકા આવ્યા અને હું આખી સ્કૂલમાં ઇસ્ટ નંબર આવી અને કેન્દ્રમાં સેકન્ડ આવી. જો કે આજ સુધી અમારી સ્કૂલમાં આટલું રિઝલ્ટ કોઈને પણ આવ્યું નથી. આ રિઝલ્ટ સાંભળતા જ મારી આંખમાંથી ખુશીના આંસુ આવી ગયા. મારા માટે આ બાબાનો એક ચમત્કાર હતો. કારણ કે હું ઇસ્ટ અને સેકન્ડ પરીક્ષામાં સેકન્ડ જ આવી હતી. પરંતુ બાબાનું એક વાક્ય મને હમેશાં યાદ રહેતું હતું કે (હિંમતે બરચે મદદે બાપ) અને મેં ક્યારેય વિશ્વાસ ગુમાવ્યો ન હતો. હું જ્યારે પણ યોગમાં બેસતી ત્યારે એક જ સ્વપ્નનો અભ્યાસ કરતી. (મે અસંભવ કાર્ય કો ભી સંભવ કરનેવાલી સફલતામૂર્ત આત્મા હું, મેં સર્વશક્તિમાન ભગવાન કી સંતાન હું) અને મારો એક દ્રઢ સંકલ્પ હતો કે હું બોર્ડની પરીક્ષામાં ઇસ્ટ નંબર લાવીને બાબાનું નામ રોશન કરીશ અને આજે એ મારું સ્વપ્ન સાકાર થયું.

હું હમેશાં બાબાની મસ્તીમાં જ ખોવાયેલી રહેતી હતી. મારી બોર્ડની પરીક્ષા દરમિયાન દીદી જ્યારે પણ પ્રોગ્રામમાં ભાગ લેવાનું કહેતા અને બીજા બાળકોને પણ ડાન્સની પ્રેક્ટિસ કરવાનું કહેતા ત્યારે હું બધું જ બાબાના ભરોસે છોડી તરત જ હાજી કહેતી અને આ શિવરાત્રીની જ વાત છે. શિવરાત્રીના બીજા જ દિવસે મારું ઈકોનોમિક્સનું પેપર હતું પણ મેં પૂરી લગનથી સેવાકેન્દ્ર પર હાજરી આપી અને સેવા કરી મેં પ્રોસેસનમાં ભાગ લીધો અનેક સભાઓને બાબાનો સંદેશ આપ્યો, ઘરે આવ્યા બાદ

બની શકે તેટલી મહેનત કરી. બાકી બાબા પર છોડી દીધુ અને એ જ વિષયમાં માર્ક આવ્યા જેનાથી મારા સર પણ ખૂબ ખુશ થયા.

શિવરાત્રીના બીજા જ દિવસે સ્ટેજ પ્રોગ્રામમાં પણ બેઝિકર બની મેં ભાગ લીધો અને બાબાએ તો કમાલ કરી દીધી. ત્યારે મારા દિલમાંથી ઉદગાર નીકળતા હતા....ઓ બાબા આપને કમાલ કર દિયા....

મારું એક જ લક્ષ્ય છે કે બાબાનું નામ રોશન કરવું અને બધાની આશાઓને પૂર્ણ કરવી. જ્યારથી બાબા મળ્યા ત્યારથી દર વર્ષનું મારું રિઝલ્ટ પણ ખૂબ સારું આવવા લાગ્યું.

આ વખતના ચાલુ વર્ષે પણ એફ.વાય.બી.કોમ. કોલેજમાં સ્ટુડન્ટ ઓફ ધ ઈચર એવોર્ડ મળ્યો. આખી કોલેજમાં ટીચર્સ ડેમાં પણ બેસ્ટ ટિચરનો એવોર્ડ મળ્યો. ત્યારે હું દિલથી બાબાને ધન્યવાદ આપવા ગીત ગાતી હતી.

કિન શબ્દો મેં આપકા ધન્યવાદ કરું....

બાબાની યાદથી મારી એકાગ્રતા પણ વધી અને કોઈ પણ કાર્ય કરતાં પહેલાં બાબાને યાદ કરું છું તો મને ચોક્કસ સફળતા મળે છે. અને હમેશાં મને બાબાનું એ મહાવાક્ય યાદ આવે છે.... સફલતા તુમ્હારા જન્મસિદ્ધ અધિકાર છે.

જ્યારે પણ હું કોઈ મુશ્કેલીમાં હોઉં છું ત્યારે એક જ ગીત ગાઉં છું.

**ઈશ્વર અપને સાથ હૈ કરને કી ક્યા બાત હૈ,
સદા સફલતા સાથ હમારે હાથ મેં ઉસકે હાથ હૈ ।**

થેંકસ બાબા.

વડોદરા અલકાપુરી સેવાકેન્દ્રમાં 'વ્યક્તિત્વ વિકાસ' કેમ્પનું દીપ પ્રજ્જવલન કરી ઉદ્ઘાટન કરતાં ડૉ. અનિલ બઠીયા, પ્ર.કુ. ડૉ. નિરંજનાબેન, પ્ર.કુ. નરેન્દ્રભાઈ.

લોટસ હાઉસ દ્વારા હનુમાન જયંતી નિમિત્તે ચૈતન્ય ઝાંખીની સ્પર્ધામાં દ્વિતીય સ્થાન મેળવનાર ઝાંખીનું દશ્ય.

સાપુતારા સ્પોર્ટ્સ ક્લબમાં સુવર્ણ પદક વિજેતા રમતવીરોને સંદેશ આપતાં પ્ર.કુ. ગીતાબેન, પ્ર.કુ. મધુબેન, કૉચ ભ્રાતા મનોજભાઈ તથા ભ્રાતા સલોની ચૌધરી.

ચલામલી સેવાકેન્દ્રનું દીપ પ્રજ્જવલન કરી ઉદ્ઘાટન કરતાં રાજયોગિની સરલાદીદી, પ્ર.કુ. ડૉ. નિરંજનાબેન, પ્ર.કુ. જયોતિબેન તથા પૂર્વ રેલ્વે રાજ્યમંત્રી શ્રી નારણભાઈ રાઠવા, પ્ર.કુ. કાંતિભાઈ.

સુરત અડાજણ સેવાકેન્દ્ર દ્વારા ગુરુ પૂર્ણિમા નિમિત્તે સંદેશ આપતાં પ્ર.કુ. ઋષીબેન, નવયુગ આર્ટ્સ કૉલેજનાં આચાર્ય ડૉ. જયોતિબેન તથા વિદ્યાર્થિનીઓ.

અમદાવાદ મણિયાસા સેવાકેન્દ્રમાં પ્રોફેસર હેમંતભાઈ પરીખ જાદુ દ્વારા ઈશ્વરીય સંદેશ આપતાં, સાથે પ્ર.કુ. સંગીતાબેન.

આણંદ રામનિવાસ સેવાકેન્દ્ર દ્વારા 'વિશ્વ તમાકુ મુક્તિ દિવસે' આયોજીત વ્યસનમુક્તિની પ્રતિજ્ઞા કરી ગુટકાનું દાન કરતી નાની બાળા.

રાજકોટમાં મહીન્દ્રા ગીયર્સ કંપનીમાં 'Addiction Free Life' કાર્યક્રમમાં ડૉ. સચીન પરબ, ભ્રાતા એસ.વી. કુલકર્ણી, પ્ર.કુ. અંબુબેન અને પ્ર.કુ. કિંજલબેન.

સુરત બાલાજીરોડ સેવાકેન્દ્ર દ્વારા 'સંબંધોમાં મધુરતા' કાર્યક્રમનું ઉદ્ઘાટન કરતાં પ્ર.કુ. શિવાનીબેન, ભ્રાતા અરુણભાઈ, ભ્રાતા ગોવિંદભાઈ, પ્ર.કુ. રંજનબેન તથા પ્ર.કુ. દક્ષાબેન.

વડોદરા અટલાદરા સેવાકેન્દ્રના દશાબ્દી મહોત્સવમાં દીપ પ્રજ્જવલન કરતાં રાજયોગિની સરલાદીદી, પ્ર.કુ. ઉષાબેન, પ્ર.કુ. અરુણાબેન તથા અન્ય અતિથિગણ.

ભરુચ અનુભૂતિધામ સેવાકેન્દ્રમાં 'અલવિદા ડાયાબિટીસ' કાર્યક્રમનું દીપ પ્રજ્જવલન કરતાં ડૉ. શ્રીમંત શાહુ, પ્ર.કુ. ગુરુદેવીબેન, પ્ર.કુ. પ્રભાબેન તથા અતિથિગણ.

સુરત મજુરાગેટ સેવાકેન્દ્રમાં 'નારી સન્માનથી રાષ્ટ્રીય ઉત્થાન' કાર્યક્રમમાં પૂર્વ મેચર ગીતાબેન, ડૉ. સવિતા ગરુડ, પ્ર.કુ. ડૉ. સવિતાબેન તથા પ્ર.કુ. સોનલબેન.

વડોદરા ONGCનાં સેન્ટ્રલ વર્કશોપની સુવર્ણ જંચતી કાર્યક્રમમાં 'Work without Stress' વિષય પર પ્રવચન કરતાં પ્ર.કુ. નરેન્દ્રભાઈ, સેન્ટ્રલ વર્કશોપના GM ભ્રાતા પી.વી.ખુબાલકર તથા લક્ષ્મી વિલાસ પેલેસના સેમીનાર હોલમાં ONGCના સીનીયર એક્ઝીક્યુટીવ.